SOUTH-AFRICAN ... LIBRARY
30 AUG 1955

No. 34—Vol.-LIII

Friday,
26th August, 1955

Registered at the G P O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

The Issues In Goa

By C. W. M. Gell

EVERY year as the anniversary of India's Independence Day (August 15) approaches, tension rises round the boundaries of the last remnants of European colonial rule on the Indian sub-continent. These comprise the three Portuguese areas on India's east coast, Goa, Daman and Diu—area 1636 square miles, population 638,000.

Last year the projected mass invasion of the territories on August 15 by satyagrahis (non-violent demonstrators) proved something of a fiasco. This year it has ended in tragedy—at least 15 Goans and Indians being shot dead and 28 injured by Portuguese bullets. The intensity of India's wrath at this brutal treatment of those who used no force to protest against a deeply felt wrong, has expressed itself in riots and strikes in Bombay, Calcutta and elsewhere.

What is behind this controversy? The Portuguese arrived off the Indian coast early in the 16th century, bent on finding a sea route to the spice islands and on prosecuting their crusade against Islam, whose followers blocked Europe's old land routes to Asia. In 1510 Albuquerque, with the assistance of a local Hindu chief and backing from the great Hindu kingdom of Vijayanagar, defeated the Muslim Shah of Bijapur, captured Goa and put its entire Muslim population to the sword. Thus was established the first European colony on Indian soil.

Since then, Portuguese India has been "integrated" into Portugal. It was declared by a decree of 1612 to be "a member of the same kingdom just like any other province of Portugal." It sends representatives to Portugal's not very effective parliament, where they are a small outvoted minority. As in Portugal itself, but more so, the very minimum of political activity is allowed in Goa and virtually no opposition. Of 3,012 civil servants in 1954 only 15 were Potuguese-born; but Portuguese-descended or Eur-Asians hold the great majority of posts including 10 of the 12 for senior officiels.

There are more Goan officers in the Indian army than Goan privates in the Portuguese army, and many more Goan civil servants in India than in Goa. Goa has been described as "a police state, though a rather inefficient one;" but it has been reinforced by Portuguese gunboats and Portuguese and African troops.

Ethnically the people of Goa are overwhelmingly Indian. Their language is Konkani, which is the vernacular of surrounding Indian territory. Daman and Diu speak pure Gujerati. 61 per cent of the total population is Hindu; only 37 per cent Christians. Among the latter many Hindu social customs persist. All but 1,438 persons in Goa are of purely Indian origin.

Economically Goa is already virtually a part of India. Its currency, its markets, many of its leading businessmen and most of the colour which works its iron, manganese and docks are Indian. But the most profitable of all Goa's activities—and one that adds to India's irritation—is organised smuggling of gold, liquor and luxuries through the duty-free port, over the jungle-clad Indian frontier. The value of this illicit trade is about £10 million a year. Officials, industrialists, nine-owners, merchants and smugglers of Goa prefer the present economic set-up to India's austere and highly taxed welfare state. Labour is poorly paid, unorganised—no trade unions are allowed—and remains largely inarticulate under the autocratic regime. But a free vote would go overwhelmingly for India, against Portugal.

To Indians this relic of a colonial age is intolerable after the British, and, last year, the French have liberated their Indian possessions. Talk of Goa being "a province of Portugal" seems simply an evasion of the plain facts of history, geography and economics. The position is made worse by Portugal being a dictatorship and Axis ships having been harboured in Goa during the war.

The outcome is a foregone conclusion. But Portugal seems not to have learnt how to relinquish domination gracefully in time to preserve goodwill, cultural and economic ties. It must be hoped that Mr. Nehru, who has occasionally voiced his exasperation over Portugal's intransigence, can hold his people steady in face of the shooting down of *satyagrahis*. Their cause and his country's is so morally right—and Portugal's untenable position so obviously exposed by the fatal bullets—that India can afford a little more patience and magnanimity. It would be a great pity if Portugal's medieval attitude were to provoke medieval response.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart
The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The
New India Assurance
Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

NEW NYLON SAREE MATERIALS
JUST ARRIVED

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd.

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11yd.

BLOUSES
Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR
Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.

CHAMPALS!
Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE
39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 28th August. Sailing 3rd September

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £83—10—0
Second " " " " 55—0—0
Third Class Bunk 28—10—0
Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—17—6
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—
SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.
390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 26TH AUGUST, 1955

United Party Policy

THE non-Europeans have no misgivings whatsoever about what the policy of the Nationalist Party regarding them is. What they have never yet been able to understand is what the policy of the United Party regarding them is. The Nationalist Party Government has made it clear beyond the shadow of a doubt how it wants to deal with the non-Europeans. Recent laws which it has succeeded in passing affecting the non-Europeans speak for themselves and it has not hesitated to declare that it has Scriptural sanction behind it; that it follows the Old Testament, which says, according to them, that we the non-Europeans are born to be slaves and that it does not pretend to follow the New Testament, which teaches us to love our neighbour as ourselves. We have so often been told what the United Party policy is but we simply cannot make head or tail of it. That is what has brought about a split in its own rank because even some of the members of its own Party do not understand where they stand, as is evidenced by the resignation from the Party of Dr. Friedman and the resultant Hillbrow by-election.

We are now once again reminded by Dr. Louis Steenkamp, U.P. candidate in that by-election, that the United Party policy in regard to the Coloured voters had never changed; that when the U.P. Government was returned to power, and it was constitutionally possible to do so, any right taken away from the Coloureds would be restored in full and re-entrenched. But the leader of the Party was not able, when a direct question was put to him, to give a clear cut direct answer. Nobody was then discussing the possibilities or otherwise of it. We see that the Nationalist Party is making it possible to do everything it desires to do. If it is possible to succeed in doing the wrong thing it surely is possible to do the right thing. "Where there is a will there is a way." But the trouble with the United Party has been that it has always looked to its Party interests and not to the principle and for that it has always tried to placate the Nationalist Party. Principles evidently seem to count with the English-speaking people only when their own interests are at stake as is happening today. The non-Europeans have lost all faith in the United Party because it hopelessly lacks sincerity. When asked to comment on the coming by-election Dr. Steenkamp is reported to have said that a vote for Dr. Friedman would be a vote against the only Party which could end the rule of the Nationalist Government. The facts are quite the contrary. There is no Party at all in South Africa at the present moment in whom the non-Europeans can pin their faith. If they give preference to Dr. Friedman it is because he has shown his preparedness to sacrifice self for a principle. It is only when the number of such people is augmented that there will be any hope for a better South Africa. Until then one can only have faith in God.

NOTES AND NEWS

Dr. Steenkamp Explains U.P. Policy

THE United Party policy in regard to the Coloured voters had never changed, Dr. Louis Steenkamp, U.P. candidate in the Hillbrow by-election, told the 'Natal Mercury' last week.

When a U.P. Government was returned to power, and it was constitutionally possible to do so, any right taken from the Coloureds would be restored in full and re-entrenched.

There was every indication, however, that the Nationalist Government intended wiping the entrenched clauses and the machinery for enforcing them, from the country's constitution, and if this happened it might not be possible again to entrench these rights.

He could not understand the doubts in the minds of some people on the Party's Coloured policy. It had been made abundantly clear and had been restated time and again by the leader of the U.P., Mr. J. G. N. Strauss.

"The policy has not given an inch to the Nats and remains constant—the protection of the entrenched rights of the Coloured people and their restoration if taken from them by the Nats," Dr. Steenkamp said.

The Coloureds themselves never doubted that the U.P. would continue to protect their voting rights. If the entrenched clauses were nullified by the Nats., however, the Coloured people and the Coloured vote would become a political football.

It might not be constitutionally possible to re-entrench these rights and the machinery governing them, once they had been removed by a two-thirds majority of both Houses of Parliament, which the Nats would have with the enlarged Senate.

This was the reason why the U.P. could not give an unqualified undertaking to re-entrench the voting rights if they were torn from the constitution.

"If the entrenched clauses and the machinery for their enforcement still exist when a U.P. Government returns to power then the Coloured people can rest assured that their present rights will be restored in full."

Asked to comment on the coming by-election, Dr. Steenkamp said that a vote for Dr. Friedman would be a vote against the only Party which could end the rule of the Nationalist Government.

'Financial Times' Warns South Africa

So far the consequences of economic nationalism in South Africa have not been serious, the 'Financial Times' said last week. "But when the South African Minister of Finance, Mr. Louw, boasts that South Africa is regarded today as one of the best fields of investment in the world, he should remember that Nationalist policies are one of the surest deterrents to foreign investment," the newspaper said.

Confidence about the future of South Africa had almost always turned out to be well justified. Where the Australian economy seemed always to be the victim of a new piece of misfortune, South Africa always seemed to have good luck—to be saved, whenever difficulties appeared by some unforeseen change in the world economic situation.

"Yet if South Africa is prosperous that does not necessarily mean that the economic policies of the South African Government are the best that could be found," the newspaper continued.

"The shortage of labour, for instance, has to be considered in the light of the policy of racial segregation and the resistance to Native advancement.

"In the economic as well as in the political field, there are signs of the influence of nationalism, particularly in the proposed shipping board bill."—Sapa-Reuter.

Courtesy is one of the qualities of God Himself, Who of His courtesy, giveth His sun and His rain to the just and unjust, and courtesy is the sister of charity, that which quencheth hate and keepeth love alive.

—St. Francis of Assissi.

DURBAN PARLIAMENTARY DEBATING SOCIETY

SPEECH BY RONALD W. MORRIS

The following motion was submitted at the Durban Parliament on August 22 by Mr. Ronald W. Morris:—

"IN the opinion of this House, Natal has neither the intelligence nor the fortitude to implement the Natal stand.

"What do we mean by Natal? As a Liberal, I would normally and naturally mean ALL the people of Natal but, so far, the Natal-standers have shown no inclination to agree with the Liberals on this issue and, therefore, for the purpose of this debate, I do not intend to insult the non-Europeans who have yet to be consulted on this issue by the Natal-standers.

"And, so, logically, we bump the question of the intelligence of the Natal-standers who have yet to answer the question as to how some 837,000 European Natalians, assuming that they ALL agreed to implement the Natal stand, can hope to do so *without* the active co-operation of close on two million non-Europeans? But we know from the last Provincial Council elections, that the Federal Party, which advocated the Natal stand, only polled 20,519 votes against 62,530 United Party votes, so that, even though they may have won some converts in the interim, they need to more than double their support before they can have a semblance of a chance of implementing the Natal stand.

"Is this likely to be achieved? On June 6, 1952, the famous meeting of 45,000 responded magnificently to the clarion call of Gillie Ford, speaking for the Torch Commando, at a stage when Torch had close on a quarter of a million adherents throughout the country which was roused to an almost militant mood. The next National Torch Congress gave its blessing to the Natal stand and delegates from even South West Africa and the Orange Free State commanded it. BUT it was to be a last resource and subject to the approval, as to timing, of the national executive.

"At this stage, I warned Torch that words would not win the day unless the people and their leaders were prepared for any eventuality. I also drew attention to the non-European question in general and in Natal in particular with particular emphasis on the essentiallity of the thorough development of Zululand and Tongaland in general and of the rest of Natal, if Natal was ever to stand on its own feet economically. By this, I mean that, without the active co-operation of the non-Europeans, we simply have not got the necessary man-power to develop our extensive undeveloped resources with the speed and efficiency which would be imperative if we were to avoid economic ruin before we could establish ourselves. I know it is a popular fallacy that we could throw Natal open to emigration, but all the available evidence proves that the mass emigration movements of the immediate post-war period have already been made and that we have, in fact, missed the immigration bus. At the very least, it is pretty certain that we could only expect a trickle where would need a flood.

"It was at this stage that dissention set in and the retreat from reason and fortitude set in. Thirteen Natal businessmen wrote their notorious letter, which received no adequate reply from the Natal-standers and the rot developed. A year later Torch went into cold storage and all the efforts of the Federal Party and the anti-republican league have failed to defrost the enthusiasm which Torch had built up and without which the Natal stand hasn't a ghost of a chance of being implemented.

"And here I would like to pay tribute to the undoubted courage of a men like General Selby and some of his colleagues... Would that Natal had more men of his calibre. Unfortunately, patriotism and courage are seldom matched with intellectual foresight into the basic fundamentals involved in political issues. It is true that General Selby as an individual is aware of, and is deeply concerned with the non-European question, but, in his abhorence of, and in his haste to resist a Broederbond Republic, he does not believe that he has sufficient time to educate the European electorate on this issue. From a short term point of view he is undoubtedly correct.

"But do not let us be misled. Even if it were possible to snatch a short-term victory, the victory could never be consolidated until the Europeans of Natal have learned that the satisfactory solution of the non-European question from the non-European point of view is imperative to the success of any Natal stand. The opposition to the Government of this country (as barely distinct from the Government of this House), has, for far too long, placed expediency before principle with the present disastrous results. The Nationalists only use expediency to serve principle and never as a substitute for it.

"In 1931 the Nationalists were so routed at the polls that the prophets of the day predicted that this was the end of nationalism as a political force in South Africa. The Nationalists thought otherwise and through their unswerving loyalty to their principle of Nationalist Apartheid over seventeen years they came back into power in 1948. If their opponents will only learn from this bitter lesson, it becomes obvious that only by a similar unswerving loyalty to an opposite principle to that of Apartheid, that the opposition will ever achieve anything short of an indefinite sojourn in the political wilderness or a bloody revolution which will be doomed to failure because of their present lack of intelligence, principle and fortitude.

"There are two other issues on which the anti-Republicans and Natal-standers lack an intelligent assessment of the political facts of life. They fail to appreciate that many non Nationalists and even some Nationalists share their fears of a Broederbond Republic without necessarily being against a genuinely democratic republic on the American or French or even the old Orange Free State model.

"Secondly, there are anti republican South Africans who are *not* Royalists, who could not conscientiously sign the anti-Republican pledge with its insistence on loyalty to the Crown. Although these may be relatively smaller issues, they do tend to show how the Natal-standers tend to alienate support which they can ill-afford to ignore.

"In conclusion, I must point out that we are not here tonight to debate whether the Natal stand is a good idea in principle or whether it could, under different circumstances, be implemented, but simply whether, under existing circumstances and with existing lack of preparedness and support, it could possibly be implemented before or, if you are pessimistic, when a 'Broederbond Republic' is declared." I, therefore, have no option, as a realist, but to face the unpleasant fact that in the opinion of this House, Natal has neither the intelligence nor the fortitude to implement the Natal stand."

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 213 Macosa House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Ferreirastown, Johannesburg. 'Phone 33-1654.

Latest Film Sets And Loose Film Instrumentals Available

			s.	d.
Lunka-Daban	5	Records	88	9
Nag-Panchmi	8	"	28	8
Arpaar	4	"	31	0
Taxi Driver	4	"	31	0
Babul	5	"	88	9
Diwana	1	"	7	9
C. H. Athma	1	"	7	9
Dost Instrumentals	1	"	7	9
Boot Polish	4	"	31	0
Jaal "	1	"	7	9
Daag "	1	"	7	9
Mangalfera Talio ane tale Song			7	9

Include 2/6 Postage and Packing charges extra.

Obtainable from:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

WITH PYARELAL TO BIRLA HOUSE

By Dr. HOMER A. JACK

PYARELAL, Gandhi's secretary at the time of his death, now has an office in the Municipal Corporation building on Parliament Street, New Delhi. The Corporation has generously given him space for some of the Gandhian archives. There is a sign above the entrance to his rooms: Truth is God,—Mahatma Gandhi. Inside there are a series of neat cupboards in which are kept all kinds of written material related to Gandhi's last years. Pyarelal comes to this office every day and is finishing the manuscript of what is sure to be two historic volumes on the last years and days of Gandhi. During one of my visits, I asked Pyarelal if he might spare the time to take me to visit Birla House—the scene of Gandhi's last days and hours.

I met Pyarelal at his apartment next to the Madras Hotel in central New Delhi at 7 p.m. Pyarelal now possesses a wife and a jeep. At first hearing, this may sound strange, that Gandhi's secretary should have strayed so far from the Master by possessing a jeep—a complicated machine born of war—and also abandoning the celibate life of the ashram for marriage. On second thought, though, Gandhi's death brought an inevitable end to the close circle around him, and it is natural and a real sign of growth that Pyarelal (as Mira behn and Vinoba) should possess a jeep and that he should get married—to a woman he met while doing communal work in Noakhali in East Bengal. And so Pyarelal took his wife and myself in his jeep to Birla House.

In the pink sunset we drove past the beautiful, circular Parliament building, past the twin secretariat buildings on the hill with the erstwhile viceroy's house (and now president's house) in the distance. We drove through some of the diagonal streets in the residential part of New Delhi, with circles at almost every block. Soon we came to Birla House, just opposite the house of the British High Commissioner and near the Yugoslav embassy. The yellow stucco house is still used by the Birla family, but the guards knew Pyarelal. We walked inside this well-furnished mansion and down the corridors to the far front, to the rooms used by Gandhi. Here was the room where Gandhi stayed those last months in New Delhi. The deep blue rug was the same, as were the magenta drapes on the two windows. The plaster had been repainted and the bathroom had been done over from "Indian" to "modern," but otherwise everything was the same, except in the corner Gandhi kept a mattress on the floor. Here is where he slept and worked and received callers. When it was chilly, a fire would be built in the fireplace.

Then Pyarelal showed us the adjoining sunporch. Guests would wait here before their appointment with Gandhi. And the door outside was the way Gandhi always went, either left to the prayer ground or right to a small summer house used both for a bath and for a retreat where Pyarelal could get some secretarial work accomplished. And then Pyarelal reconstructed the fateful Friday, January 30th, 1948. Gandhi awoke at 3 30 a.m. for prayers. At 4 45 he had a drink and commented, "Who knows what is going to happen before nightfall or even whether I shall be alive?" He had a massage in his room, and then a bath. He weighed 109.5 pounds. He took his morning meal at 9 30 a.m He asked Pyarelal to get rid of all arrears in correspondence. As a matter of fact, Gandhi worked late the previous evening on what was later called his last will and testament, a document on the future of the Indian National Congress. He asked Pyarelal to get it in shape as soon as possible and read the draft while soaking up the January sun in the garden.

Pyarelal himself left Birla House early in the afternoon to do some errands in New Delhi, since he was to leave shortly, again for Noakhali to wind up his work there, so he could return to Gandhi and accompany him on a contemplated trip to Pakistan. At 1.30 p m Gandhi had an abdominal mud pack At 4 p.m. he talked with Sardar Patel and spun some yarn. At 4 30 he had his evening meal, again prophetically saying he would see a caller after prayers, "if I am alive." And with his "two walking sticks" at his side—his two grand-nieces—he walked down the lane under the red sandstone trellis, saying "I am late by ten minutes. I hate being late. I like to be at the place of prayer exactly at the stroke of five." And so to his death Gandhi walked. When they reached the steps, by common consent all conversation — and joking — ceased. And Gandhi walked into the prayer ground, to be assaulted almost immediately, and crumpling to the ground with a prayer on his lips.

Pyarelal returned from his errands that afternoon late—just after five. He recognized Sardar Patel's automobile in the driveway. He hurried across the yard and down the passage-way under the stone-trellis. Half way he saw Shri Chandwani running and mumbling something about telephone for a doctor, Gandhiji has been shot dead. He stood as in a nightmare. He tried to be logical and said, well, if Gandhi is dead, why get a doctor? He returned to the house and a doctor was called. In the meantime, some rumaged around Sushilla's medicine chest (his sister was Gandhi's physician, but was in Lahore that day doing communal work) for some Adrenalin, but Pyarelal pleaded with them to spare the trouble, since Gandhi had charged his close associates not to administer prohibited drugs to him, even to save his life.

Soon Gandhi's lifeless body was brought into the room—into the very room where he had seen him that morning and so often those previous months. Sardar Patel was at the prayer meeting and so he was there. Soon the others arrived: Mountbatten, Nehru (who sobbed like a child), Kripalani, Devadas Gandhi, and even Pyarelal's mother who was shopping when she heard the news and got through the tremendous crowds with Devadas.

The rest is history—how they sat in the room most of the night and made funernal plans, how the crowd demanded to see Gandhi's body, how they took it upstairs and displayed it from the roof, and how they had a great procession to Rajghat the next day. As Pyarelal was recounting these precious if tragic memories, we went around to look at the prayer grounds—a flat, grassy piece of ground about half the size of an American baseball field. At one end—nearest the trellis—is a simple sandstone monument, about five feet high, with a little stone railing on three sides. Pyarelal raised his hand and said, "There he was when it happened." Silently we three walked toward it and saw the inscription in Hindi and the date. Flowers were strewn on it by visitors—and many visitors make their way to this hallowed ground, now accessible by a special path from the street Pyarelal pointed out the fence to one side where warning bombs were thrown by the fanatic Hindus a few days before. In front of the fence was the sandstone building where Gandhi would sit during the prayer meetings. Now it houses some murals and Mr. Birla is turning it into some kind of a memorial to Gandhi. Pyarelal said that some wanted to have the whole property turned over to the government as a national memorial, but he felt that Gandhi wouldn't have accepted hospitality from his friends if he knew that such hospitality would mean that they would have to part with their property. The Birlas had many precious memories connected with their New Delhi home and they ought to be able to continue to use it for as long as they want before it becomes a national shrine—which inevitably it will someday.

In the quiet of the sunset we left the prayer ground—Pyarelal, his wife, and myself. We rode back to the centre of New Delhi and I invited them to come up to my room in the Marina Hotel to see some books on Gandhi which I had just acquired They came up with me and we continued our talk. Soon it was time for them to go and I accompanied them down the two flights to the street. At the base of the stairs, just before saying goodbye, Pyarelal, turned to me and asked, "Did you know that the assassins of Bapu lived in this very hotel?"

I did not! Of all the hotels in New Delhi, I had to pick this one. And of all the rooms in the hotel, mine was only four numbers from theirs. I found out afterwards that the desk clerk was a witness at the murder trial. He told me that room 40 is very peculiar—either it brings the occupants very good luck or very bad luck, so it seems since the assassins occupied room 40 on January 29-30, 1948.

All political comments in this issue except where otherwise indicated by Manilal Gandhi of Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

Cuticura
ANTISEPTIC
OINTMENT

FOR SAFETY'S SAKE

A break in the skin is a 'way in' for germs! Apply Cuticura Ointment—quickly To rapidly restore skin health To combat infection. To allay soreness, and to keep the injury clean and comfortable while it heals

FOR CUTS AND SCRATCHES

TIBETAN MARCHES

By ANDRE MIGOT. (Hart-Davis), 18/-

"IT is unlikely (but only because it is scarcely possible)," writes Peter Fleming in an excellent introduction to this book, "that the Western traveller will ever be denied access to wider areas of Asia than he is today. By 'traveller' I mean what the word means; I do not mean the fraternal delegate or the official guest who is given, from the aircraft that bears him from one cultural *gabfest* to the next, a glimpse of the Great Wall of China. These, though they may be classed as passengers, are really freight."

As the iron certain closed temporarily around Tibet—that wild and desolate land of mountains, gorges, high altitude steppes and happy people—Dr. Migot tramped out eastwards into the arms of the Chinese Communist armies in 1948. He failed in his primary purpose of winning through to Lhasa. Early on, he was stripped bare by bandits and relieved of all his possessions, money, clothes. Undaunted, day after day he marched on, a middle-aged man in quest of a spiritual grail, through scenery often of unimaginable splendour and conditions of squalor and hardship beyond the understanding of arm-chair voyagers. In the most exacting sense that even Mr. Fleming would approve, he was the most genuine of travellers.

He lived with and of the people, whose language he knew and whose religious tradition he revered, eating their unappetising diet, laughing their laughs, hunting their lice on his person, discussing their folk-lore and magnificent metaphysics. As a travel book this one is superb, even among the already rich library of Tibetan saga. It lacks a little of the high quality of photography of some of his predecessors; but Dr. Migot had to operate with whatever camera he could borrow in Kangting to replace his plundered Leica.

If one can pick a quarrel with the author, it is for his reticence about the faith that drove him forward. "Asia kept a small flame alight in my soul," he writes. "The pervasive brutality and stresses under which one lived (in occupied France) made me long all the more for the calm, gentle, scented territories of Buddhism." Here and there throughout his book, there are elementary discussions about this religion, about his own initiation, about the living tradition among the people and in the lamaseries. But there could have been so much more—perhaps there will be in another book.

Of all the religions of the East and we sometimes forget that *all* the great living spiritual traditions originated in Asia—Buddhism has, perhaps with the Islam of the deserts, most fascinated European Christians Dr. Migot thinks that the West needs missionary endeavour to recall it from materialism to spirituality, much more than these "heathen in their blindness" who, though they "bow down to wood and stone" symbolically, have retained something infinitely precious westerners have lost—a living sense of contact with the supernatural.

Dr. Migot doubts the efficacy of purely political solutions to the present problems of mankind. But his belief that "spiritual forces are more important than ideologies" is much more firmly based than, say, M.R.A.'s sort of vague moral amiability. And he is open-minded enough to see, beneath its many obvious defects, that Communism is "an expression of the human spirit" which has its admirable aspects.

—C. W. M. Gell.

INDIAN CITIZENSHIP BILL

HOME MINISTER EXPLAINS PROVISIONS

INTRODUCING the Citizenship Bill in the Indian Parliament, the Home Minister, Mr. Pant, said one of its clauses makes provision for conferment of Indian citizenship on persons of a territory which may at a future date be incorporated as part of India.

Mr. Pant said the Government had tried to frame law in such a manner as to serve the needs of the country fully and to ensure a status and dignity which Indian citizenship carried with it. He pointed out that the House had to consider the measure urgently because people who had come over to India from Pakistan had to be registered before the next elections so that they would be able to enjoy full rights of citizenship.

Four Aspects

Mr. Pant said the Bill covered four aspects of citizenship—acquisition, renunciation and termination of citizenship and deprivation of citizenship rights. It provided for acquisition of rights of citizenship in five ways—by birth, descent, registration, naturalisation, and by incorporation of a territory. The Home Minister said any person who was born in India acquired citizenship by right whether his father was a citizen of India or not. The fact of his birth invested him with the right of citizenship. There was only one exception to this provision and that related to children of those in diplomatic services. A person born outside the country of a father who was a citizen of India would acquire citizenship rights.

Another provision related to acquisition of right by registration. Persons of Indian descent whose parent, grandparent or great grandparent was a citizen of India might be registered as a citizen of India if they were living abroad. Similarly, those persons who belonged to other Commonwealth countries which had accepted the principle of reciprocity and who had agreed and decided to admit Indians as citizens in their own countries might also be registered.

"So far as other countries are concerned, even if they belonged to the Commonwealth, their citizens cannot be registered as citizens of India in any circumstances whatever," Mr. Pant said.

Naturalisation

The Bill also provided that in the case of persons who were of Indian origin, but who had married women of other countries, their wives could also be registered as Indian citizens.

Describing further provisions of the Citizenship Bill, Mr. Pant made the following points:

About naturalisation, the conditions are that a person should have lived in India at least for seven years, and of these seven he must have spent not less than four years exclusively in India. He should owe allegiance to the Indian State. He should take an oath of allegiance.

When a territory is incorporated in India people living there would perhaps automatically become citizens of India.

Citizenship may be renounced if a person of Indian origin has double citizenship If he becomes a citizen of another country exclusively or wants to be so then he may renounce the citizenship of India. This provision has had to be made because of certain other countries

Citizenship can be terminated under certain conditions; if a person who has been registered as a citizen or who has been otherwise allowed to enjoy this privilege does certain things or omits certain things, then his right of citizenship can be terminated. It also can be revoked if the person has obtained that right by means of fraud or if he has been convicted and sentenced in a criminal case to more than one year's imprisonment. If he is found to be disloyal to the Government of India or otherwise fails to fulfil certain conditions, then also his citizenship can be revoked.

Mr. Pant said: "We have adopted a liberal attitude in framing this law. In some countries no person who is not himself a citizen of the country, even if born in that country, can acquire that right. In some others, dual citizenship is not allowed in any shape or form. We have tried to frame a law which, while fully serving the needs of our country and ensuring the needs of our country and ensuring a status and dignity which Indian citizenship will carry with it, will also give an opportunity to them by registration and naturalisation to acquire these rights. But all these can be done only with the approval of the State so far as registration and naturalisation are concerned."

Before Independence

The Home Minister explained that the right of citizenship started only with the advent of India's independence. "When we were governed nominally and ostensibly by the British Citizenship and Alien Rights Act of 1914, that Act was modified later and was repealed in 1948. But under that Act we could only be subjects of a foreign crown. We were subject to all liabilities which are associated with subjection but enjoyed hardly any privilege. That continued to be the position till 1947. In our own country we had no law of citizenship. Only an insignificant Act relating to naturalisation was passed in 1928 which was meant more for the benefit of persons coming here from abroad than for our own So when we started with a clean slate the Constituent Assembly looked into this matter. As a result of such consideration, Part Two of the Constitution which consists of Clauses 5 to 11 was enacted. Under those clauses a person could acquire the right of citizenship if he was born in India, if either of his parents was born in India, or if that person had resided in India for five years or more, provided such person had fulfilled conditions

domicile. That was the main clause. But it was primarily concerned with people who had come from Pakistan.

"The Constitution itself, in Article 10 and by virtue of entry number 17 in the Union List, contemplates some legislation of the type that we are now contemplating to have.

"Parliament was authorised and expected to pass an elaborate and complete law for regulating the subject of acquisition and termination of rights of citizenship. Since then there has been some delay. But now things have almost settled down and we can frame a pioneer legislation for this very vital subject."

On August 9, the Lok Sabha referred the Bill to a joint select committee after a preliminary debate. In this Bill, as already stated, provision has been made for a special category—Commonwealth citizenship—applicable to nationals of all Commonwealth countries, including South Africa.

Replying to the debate on this clause, the Home Minister, Mr. Pant, made it clear, however, that only Commonwealth countries which were prepared to give Indians citizenship rights would be qualified for reciprocity. The clause did not carry any idea of automatic citizenship.

Mr. Pant said inclusion of the clause in the Bill indicated India's support for wider citizenship of nations and a step towards the goal of world federation which India desired to achieve.

South Africans

The Home Minister declared that it was not possible for South Africans to seek citizenship by registration in India, although South Africa had been mentioned in the schedule as a Commonwealth country. "It was not possible even in the olden days. Even under the Naturalisation Act of 1926 this course was not open to them. But today, in the face of barbarities that South Africa is inflicting upon Indians, no citizens of South Africa can come here and seek registration." South Africa had been included in the schedule because it answered the description of a Commonwealth country. "Besides, there is room for return to sanity for every man and every country."

AFRICAN VIEWPOINT

DEFENDERS OF THE CONSTITUTION

By JORDAN K. NGUBANE

THE attempts to defend democracy against Strijdomism are no doubt inspired by fine motives. The Women Defenders of the Constitution League are noble people; so are the Covenanters. But there is something tragically unrealistic about their approach to the whole question of taking a stand against Nationalist totalitarianism. To them, as is the case with the Nationalists, the most important factor in the present struggle is race and not democratic ideals and values.

For, if the values and ideals they are defending were more important than race the obvious thing to do would be to enlist the active co-operation of those who have been denied most of the benefits of democracy. Neither the Defenders nor the Covenanters would be exclusively White organisations then. The "Sash" women who stand in silent protest against the way in which the present Government continues to tear the Constitution to pieces would certainly be representative of the womanhood of South Africa whose future is imperilled by Strijdomism if they formed mixed "guards of honour."

As things stand there is something a trifle comic about White women demonstrating silently against totalitarians who respect only strength—when these women represent only the minority of the White women themselves. I am not surprised that Cabinet Ministers can afford to be so good-mannered to the Defenders, saying kind things to some of them, Dr. Donges even shaking hands with one in Durban. Nor am I surprised that most Cabinet Ministers choose just to ignore the Defenders. Which totalitarian would bother about paper democrats? Who would bother about people with a divided mind on the ideals they uphold?

But the country can no longer afford the luxury of freakish opposition to Strijdomism. The march to a Police State started long, long ago. Way back in 1909, to be precise—when the majority of the population was denied an effective say in how it was to be governed. The democrats of the time capitulated and totalitarianism knew its opportunities. A section of the White community realised, hardly a quarter of a century after Union, that freedom and justice were indivisible. Justice denied one section was justice threatened among all sections. It was when the Devolution League came into being that some White people began to think. But the League was doomed from its inception by the same myopia which proved fatal for the Dominion Party and the Torch Commando and which weakens opposition to Strijdomism today—the refusal to recognise the fact that the non-White peoples who comprise the majority of the population have a vested interest in a democratic social order; the refusal to enlist their active co-operation in opposing the march to a totalitarian republic. If the Women Defenders of the Constitution League and the Covenanters adopt the racial style of those who have gone before them, I can prophesy, and one needs no especial powers of seeing into the future to do this accurately, that they will go the way of their predecessors in defeat.

The African does not have the vote and for this reason will be of no help in a mixed opposition to Strijdomism, it is said. That is partly true. But the African has something far more effective and far more decisive than the vote; he has the numbers.

And, if the African were to be invited to participate in the fight against Strijdomism, how might a start be made? Firstly, it would be a fine thing if the Women Defenders of the Constitution were to include women of all races when forming "guards of honour" to Cabinet Ministers. I can almost guess what would happen. The Government would be promptly stung into action. They would no longer smile at nor ignore the Leaguers; they would take action to stop the demonstrations. There is nothing that they are scared of as a united front of democrats of all races. They are afraid of it because they know they cannot survive it, no matter what they do. And such a front is the thing we need in this country.

If the Defenders are subsequently driven off the streets they could take their stand on invulnerable terrain—the Day of Prayer. The days of prayer appeal to me tremendously. Firstly, each town or each village would have its day of prayer, when, for an hour or so people would stop work and pray. For a start they do not even need to stop work at all. They could pray silently for a few minutes and resume work. From there they could go on to something more positive; to stop work and go to pray. They could go farther than that, if necessary, as they acquired courage. They could stay at home and not work and spend their time or at least part of their time praying against the evils of Nationalist totalitarianism.

The Churches, I believe, would give a hand. So would very many men and women of goodwill. The days of prayer would be few and far between for a start. But as people became roused to the evils ranged against them the prayers would be held more frequently. Here is a field of action where the races could work together, peacefully, to achieve a constructive end in the knowledge that they were fighting for right along right lines.

There is nothing in our system of laws to stop a man from praying. If prayer gatherings are regarded as meetings, people would have to stay at home and pray there. For, the time has come when we must meet the physical power of the Nationalists with a superior and far more powerful force—our spiritual resources.

New Tailor Shop To Let

A newly built tailor shop at Main Road Bank Station, Tvl. to let, situated in vicinity of West-Dreefontein Blayvooruitsig Gold & Brick & Tiles mines. Good promising position. Electric power, water & living rooms go with shop. For further particulars apply:

ESSOPBHAI NOSARKA,
Bombay Silk Bazaar, 'Phone 12, Box 9, Bank, Transvaal

SAGSEED NURSERY: Our 1955 catalogue now available, listing roses, fruit trees, shrubs, lawn grass and all nursery items. *Write for free copy to Sagseeds, P.O. Box 8164, Johannesburg.*

BOOKS FOR SALE

Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi 15/-

Bapoo's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar 2/6

Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg 2/6

A Nation Builder At Work By Pyarelal 1/6

Gandhi And Marx —By K. G. Mashruwala 2/3

Why Prohibition —By Kumarappa 1/-

Obtainable from:

'INDIAN OPINION,'
P/Bag, Durban, Natal.

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, August 6.

THE monsoon session of the Indian Parliament commenced with a statement on Goa by the Prime Minister, Mr. Nehru. No new lead was expected from him as the Congress Working Committee had already indicated the policy that would be followed by the Congress and the Government in regard to Goa. The people were completely disappointed by the Congress Working Committee as it gave no lead to the country on to the steps to be taken to liberate Goa. On the contrary it opposed mass Satyagraha. Except showing this opposition there was nothing new in the resolution. In a lengthy statement the Committee called for a "peaceful settlement of the Goa problem and opposed attempts of large numbers of Indians and Goans to enter Goa as it was likely to change the nature of a peaceful struggle. It nevertheless conceded that it was the right and the duty of the people as well as the Government of India "to strive for the liberation of Goa and its integration with India." The Committee hoped that the Portuguese would realise that the attitude they had taken was "indefensible" and expressed the desire that the question would be settled as early as possible lest feelings should be further strained and future relations of India and Portugal affected."

In Parliament Mr. Nehru also spoke in the same vein. He ruled out the use of force as "unfortunate and exceedingly unwise,' when there had been a a great improvement in the general world atmosphere and humanity had taken a turn in the right direction. A small war, even if it was limited and contained, would be a step in the wrong direction. The Prime Minister also ruled out the plea of some Opposition members that the Government should not place restrictions on mass Satyagraha as it "may lead to large-scale violence.

Referring to the demand for economic sanctions against the Portugues regime in Goa, Mr. Nehru said it was open to the Government to take further steps in regard to trade and other matters in terms of the Government's peaceful policy. There are large areas of possible development. What the Government has done is effective and may progressively be more effective.

There were demonstrations before Parliament House when Mr. Nehru made his statement on Goa. The demonstrations were unique—the like of which one has not seen before independence. All political parties participated in the demonstrations. The demonstrators demanded police action against India.

The Government of India ordered the Portuguese to close their legation in New Delhi as it served no useful purpose. This does not mean a break of diplomatic relations between the two countries, as the Portuguese Consulate in Bombay is allowed to continue. The Government also suspended rail traffic between India and Goa as mines were laid on a certain section of the railway track and the Portuguese Government refused to remove the "interference" or give an assurance that there was no danger to traffic passing over this section of the railway.

Lisbon reacted immediately to Mr. Nehru's statement. In a statement the Portuguese bluntly told India that the problem will never be solved by peaceful means. Admitting that "everybody in Portugal understands that the Portuguese States of India can be snatched by the overwhelming force of the Indian Union," Lisbon still brandished the sword declaring that they would fight to the last to maintain the *status quo*, probably depending upon the Government of India's assurance that it will not use armed force to achieve its objective.

Read in this context: the Congress Working Committee's resolution and the Government of India's attitude towards the Goa question seem unrealistic. Their hope that the Portuguese would realise that their attitude was indefensible is a vain hope. The Government has ruled out force as well as mass Satyagraha. Small-scale Satyagraha will be ineffective and therefore pointless and wasteful. In the case of British and French regime in India, these two countries were democratic and always mindful of public opinion, while in Portugal a fascist dictatorial regime is in power. This regime does not grant any political freedom even in Portugal and ruthlessly tramples down the people who raise their voice. The Government of India is afraid even to take stringent economic sanctions as it would increase the hardship of the people of Goa. In these circumstances the people of India are puzzled as to how the Government of India can achieve its object. They do not find any difference between the Goa problem and the problem of Nizam's Hyderabad in 1948. So far as India seeking political integration and consolidation of the entire country is concerned there is no difference between the two cases.

The Portuguese authorities have concentrated their military force along strategic points near the border to meet the mass Satyagraha on August 15, India's Independence Day. They fired on a batch of Satyagrahis that entered Goa on August 3, killing 2 Satyagrahis. This dastardly attack on unarmed men was probably made to frighten the Satyagrahis who have expressed their desire to offer Satyagraha on August 15. Despite its opposition to mass Satyagraha, Congress has permitted Congressmen to join the Satyagrahis individually.

• •

The pranks of weather have affected vast regions of India. In Assam and Bihar floods have become a regular affair. Turbulent and large rivers like Brahmaputra and Kosi have spread their depredations over hundreds of miles in North Assam, north Bengal and north Bihar. The worst affected part is north Bihar where 1500 square miles of territory looks like a lake. Uttar Pradesh has also been affected by floods in various rivers. Nearly five million people have been affected in Assam and Bihar and another million in Uttar Pradesh. The total damage is estimated at Rs. 20 crores. The embankment built on the river Kosi by voluntary labour has withstood the fury of the floods.

Orissa, Rajasthan, Saurashtra and Gujarat, on the contrary, are experiencing worse drought. If rain does not come within the next fortnight the chances for winter crop will also be slender.

• •

Talks between representatives of the Hindu Mahasabha, Jan Sangh and Ram Rajya Parishad, three communal organisations, for the merger, have reached a conclusive stage. The leaders of the three parties have been able to settle all differences on policy matters. Only the name of the new party remains to be finalised. Hindu Mahasabha leaders have no objection to throwing open the new party to persons professing faiths other than Hinduism.

The proposal for the merger of these parties had first been made by Shri N. C. Chatterji, president of Hindu Mahasabha, in 1953, following the death of Dr. S. P. Mookerji. The talks failed to produce any result at that time. They were revived only a month back when the Working Committee of the Jan Sangh authorised Shri Din Dayal Upadhyaya, general secretary, to explore the possibilities of merger.

• •

The political crisis in Punjab has been resolved after the intervention of Mr. Nehru and the Congress Parliamentary Board. 41 members of the Punjab State Assembly had sent a requisition to call a special meeting of the party to censure the Chief Minister for bowing to Akalis and lifting the ban on linguistic states' slogans.

• •

Karachi's decision to face economic realities by devaluing the Pakistani rupee and bringing it on a par with the Indian currency is welcomed by India in political and economic circles. They think that the Pakistani rupee should be further devalued as still 100 Pakistani rupees fetched only 65 Indian rupees in the black market. Before devaluation 100 Pakistani rupees fetched rupees 85. Non-devaluation of Pakistan rupee in 1949 when every Commonwealth country except Canada, depreciated their currency created some initial difficulties for India but ultimately proved to be a boon. India depended on Pakistan for its supply of raw jute and cotton. Due to non-devaluation of Pakistani rupee, India was forced to increase her internal production in these commodities and now she has nearly achieved self-sufficiency.

During the last six years a large volume of illegal trade has been going on across the borders at a non-official exchange rate of Rs. 85 to 100 Pakistani rupees for 100 Pakistani rupees. This illegal trade will be considerably reduced. Despite the political issue of Kashmir hanging fire, the general relations between India and Pakistan has improved a great deal during the last few months. It is hoped that trade between India and Pakistan will also increase due to Karachi's latest decision.

Dr. Ram Manohar Lohia has at last announced that he would form a new Socialist Party before December 31. The rebel P.S.P. leader told journalists that he had not even read the notice of suspension issued to him by the national executive of the Party. He did not propose to take any notice of the national executive which he called "a usurper body."

He claimed the support of nearly 60 per cent of the rank and file of the party. He was doubtful whether this strength could be reflected at the next session of the party. Dr. Lohia said that he wanted to give time to the constituent units numbering more than 1200 to debate issues involved in the present controversy before forming the new party. He might, however, be compelled by events to hasten the formation of the proposed party by a month or so. In any event the party would come into existence by December 31.

The new party would base its policy on the Allahabad resolution of the P.S.P. The resolution clearly laid down that the party would not co-operate with the Congress in non-Governmental activities. It committed to the party to the pursuit of the role of a militant opposition.

• •

The Mysore Government has launched a unique movement to collect land-gifts for schools. The Chief Minister, Shri K. Hanumanthaiya, and other Mysore leaders are touring the State on foot, asking for land donations for educational institutions.

Official and non-official agencies are being geared to the land-for-school movement and from reports available, general support for the scheme is assured. For the first time, training in agriculture and manual labour is being given concrete shape in Mysore. For the first time also, the lot of the teacher is proposed to be materially improved by enabling him to benefit from the produce of land attached to schools. The net income derived from the combined efforts of the teachers and students will be equally divided between them.

According to the Government scheme, the extent of land to be owned by an institution will vary from one to 20 acres. One acre of wet land and two to three acres of dry land will be assigned to the first five classes of a primary school, two acres of wet land and ten acres of dry land to the upper classes of a primary school and five acres of wet land and 20 acres of dry land to a high school.

Assessment of land donated under the scheme will be waived for a period of five years in the first instance.

Simultaneously "Vidyadan" movement was launched to enlist honorary teachers who will take up the work of adult education.

Things In General

United Hindu Association

Krishna Jayanti was observed by the United Hindu Association on August 19 at the Gandhi Memorial School, Capetown. The function was observed by the presentation of Bhajans fitting the occasion and a lecture on Krishna Jayanti was delivered by the guest speaker, Mrs. Sushila Gandhi. The chairman, Mr. B. D. Chavda, presided.

A meeting was held at the Hindu Hall on Sunday, August 21, when the United Hindu Association organised a welcome reception in honour of Mrs. Sushila Gandhi, who went to collect funds for the Kasturba Gandhi Memorial School at Phoenix.

Mahila Mandal

A meeting was also held by the Mahila Mandal in honour of Mrs. Sushila Gandhi. Mrs. V. Magan presided. A sum of eighty-one pounds was handed to Mrs. Gandhi, collected by the members of the Mahila Mandal for the school. Mrs. Gandhi expressed her thanks in suitable terms.

Hindu Youth Organisation

After several Bhajans were sung the Principal of the Gandhi Memorial School, Cape. Mr. G. B. Patel, spoke on the importance of festivities in Hindu religion. The chairman, Mr. C. B. Patel, presided.

Universal Table Tennis Club

On Sunday, August 21, the Universal Tennis Club was formed. The following office-bearers were elected temporarily and the constitution was adopted:—Chairman and captain: Mr. V. Dahya, vice-chairman and vice-captain: Mr. D. Bhaga, secretary: Mr. M. Bhaga, treasurer and auditor: Mr. C. Narshi.

Sporting World

Marshal Tito Cup

It has been decided to award an annual prize of a silver cup, named Marshal Tito Cup, to the best railway athlete of the year on the occasion of the annual Inter-Railway Athlete meeting. Cost of the cup will be met from a donation made by Marshal Tito, President of Yugoslavia, for railwaymen's benefit during his Indian tour.

Hockey Team For Europe

A representative Indian hockey team left Delhi for Warsaw on a two months' tour of Poland and Belgium at the invitation of the Polish and Belgian organisations. The Indian team is likely to play a few matches in some other European countries.

Football Team For Soviet Union

The first all-India football team to visit the Soviet Union left on August 15 on a one-month tour. Sailen Manna, of West Bengal, who has captained India in the last two Olympic games as well as the first two Asian games, will lead the side.

Cricket Tours

India has asked the M.C.C. to send an "A" team to visit the country in 1957-58. The Imperial Cricket Conference, which met in London on July 14, confirmed the following tours:—1955-56, New Zealand in India; 1958-59, West Indies in India; 1959, India in New Zealand; 1961-62, full M.C.C. team in India; Pakistan and Ceylon.

The Australian tour to India in 1956-57 will be put up for confirmation to the Australian Cricket Board in September.

Selfless Gospel Of The Action Or The Gita According To Gandhiji

Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary.

By Mahadev Desai

Price 8s. 6d.

Obtainable From:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

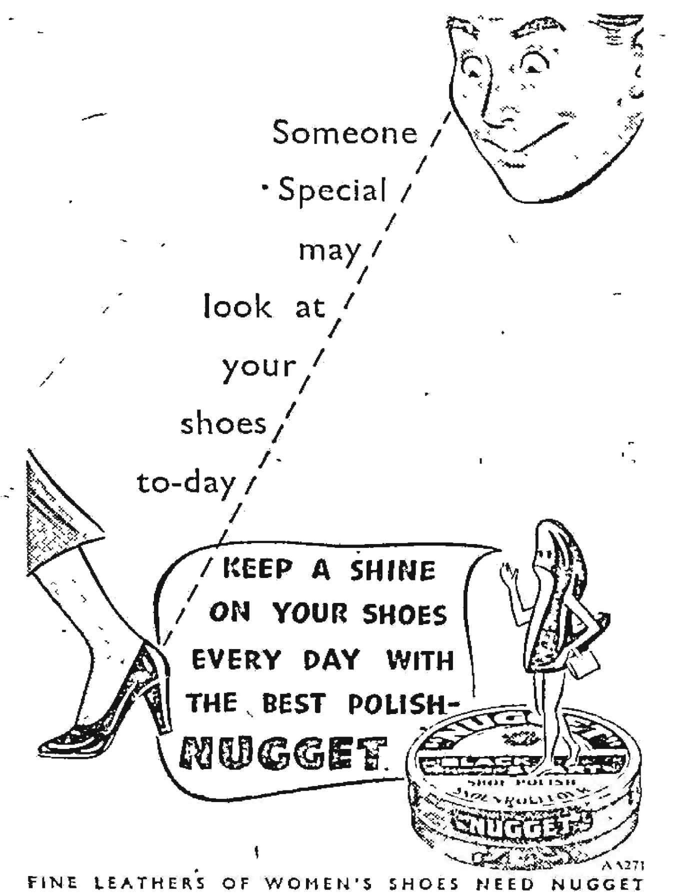

FINE LEATHERS OF WOMEN'S SHOES NEED NUGGET

Kohinoor Store

11 Kort Street,

Box 3379,

JOHANNESBURG.

All kinds of Indian and English Groceries at reasonable price.

Goods will be sent C.O.D. or customers are requested to send their remittance with their order.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	8
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M K Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6

Obtainable From :

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

UPANISHADS FOR THE LAY READER —C. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —C. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS —G A. Natesan	7	6
INTERNATIONAL SHORT STORIES —The best from 23 countries	17	6

Obtainable from:

INDIAN OPINION,

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Public Finance and Our Poverty Gandhiji	3	0
Hindu Dharma—Gandhiji	8	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

C/O INDIAN OPINION,

P. Bag, Durban, Natal.

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with......The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

COMMUNAL UNITY

By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
STORY OF THE BIBLE —S. K. George	6	0
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
DEHUMANIZATION IN MODERN SOCIETY —Rene Fulop-Miller	1	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"

P. Bag, Durban, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	£1 10s. 6d.	Annually
„ „ „	15s. 6d.	Half-yearly
Outside the Union	£1 15s.	Annually
„ „ „	17s. 6d.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	7	6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5	0
TOWARDS NON-VIOLENT SOCIALISM —M. K. Gandhi	5	0
REBUILDING OUR VILLAGFS—M. K. Gandhi	3	

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P.Bag, Durban, Natal.

Phone 53. Telegrams 'SOLANKI.'
P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE
Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

FOR...
RUBBER STAMPS
AND
PRINTING
CONTACT...
STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.
PHONE 61006. TELEGRAPHIC ADDRESS
P.O. BOX 2782. "QUICKPRINT"
ESTABLISHED 1927.

Cable & Tel. Add.: "HARGYAN". Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.
WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

DELHI DIARY
By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"......In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:
'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.
ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
&
Direct Importers.

47, Commissioner Street, JOHANNESBURG.

HIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE
By Gandhiji

Gandhiji says regarding it:

"It (the book) teaches the gospel of love in place of that of hate......It pits soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it." Written in 1908 it contains in essence Gandhiji's later teachings on various topics.

New Revised Edition with an introductory essay by Mahadev Desai

Price: 1s. 6d.

Obtainable from:
'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.

પુસ્તક ૫૩ મું—અંક ૩૪
તા. ૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૫.
છુટક નકલ પેની ૬.
દર શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

★

અન્યને પોષણ આપવા માટે જ વૃક્ષો ફળ ઉત્પન્ન કરે છે; અન્યની તૃષા શાંત કરવાજ નદીઓ પાણી વહે છે, અન્યને પ્રકાશ અને ગરમી આપવાજ સૂર્ય તપે છે; આ પ્રમાણે સત્પુરૂષો પાસે જે ઐશ્વર્ય અને શક્તિ હોય છે તે અન્ય જીવોના કલ્યાણ માટેજ વપરાય છે.

—o—

તળાવે નદીને કહ્યું: 'તું મહા મૂર્ખ છો કે તારા પાણીને તું સમુદ્રમાં વહી જવા દે છે. આના બદલામાં તને શું મળે છે? સમુદ્ર તો આ પછી પણ ખારો જ રહે છે.' નદીએ ઉત્તર આપ્યો: 'વહેવું એ મારૂં કામ છે એમાં મને આનંદ મળે છે. પ્રતિદાન અથવા ફળ મેળવવા સંબંધી હું કદી વિચાર નથી કરતી.' નદીએ પોતાનો પ્રવાહ પુર્વવત ચાલુ રાખ્યો. એ બરાબર વહેતીજ રહી; પણ તળાવનું સ્થીર પાણી સુકાઇ ગયું.

—સ્વામી રામતીર્થ.

★

શાળાના શિક્ષકોને

(શ્રી. રવિશંકર મહારાજ)

શાળાના શિક્ષકો સાથે મળતાં મને ઘણો આનંદ થાય છે. શિક્ષકો સાથે સુખની વાતો કરવાનું મને બહુ ગમે છે. આવી મળવાની તક બને ત્યાં સુધી હું ગુમાવતો નથી. આજના પ્રવચનનો વિષય છે 'દેશના નવ નિર્માણમાં શિક્ષકનો ધર્મ.'

નવ નિર્માણ એટલે કે "નવ ઘડતર." નવ ઘડતર સિવાય બીજું કશું કામ શિક્ષક માટે નથી; ખરૂં કહું તો નવ ઘડતરનું કામ નહીં કરનાર શિક્ષક નથી; લોકો શિક્ષકના કાર્યને ધંધો માને છે. શિક્ષક થવું એ ધંધો નથી પણ ધર્મ છે. અને તે ધર્મ પણ જેવો તેવો નહીં; તે સ્વભાવજન્ય ધર્મ છે. આથી પગારને ખાતર જે શિક્ષક બને છે તે કદાપિ સાચો શિક્ષક બની શકેજ નહીં; જે શિક્ષક શિક્ષણ આપવાના કાર્યને ધંધો નહીં, પણ સ્વભાવજન્ય ધર્મ માને છે તેજ સાચો શિક્ષક—સાચો ગુરૂ છે.

શિક્ષકના કાર્ય ક્ષેત્રમાં અક્ષરજ્ઞાન પણ આવે છે. પરંતુ માત્ર "અક્ષરજ્ઞાન" એ જીવનની મુખ્ય બાબત નથી; અક્ષરજ્ઞાન આપવાની જરૂર ખરી પણ એ ગૌણ બાબત છે. ખરૂં જ્ઞાન તો ચારિત્ર્યના ઘડતરનું છે; શિક્ષકે વિદ્યાર્થીના બહારના દેહને જ નહીં પણ અંદરના દેહને પણ ઘડવાનો છે. શિક્ષક સમસ્તને ભારતના ભાવિ નાગરિકનો ચિતાર હોવો જોઇએ; આ ચિતાર અનુસાર એણે ભાવિ નાગરિકો ઘડવા જોઇએ.

શિક્ષકનું જ્ઞાન પણ આંજી નાંખે એવું નહિ પણ જીવનપથમાં પ્રકાશ પાથરે એવું શીળુ હોવું જોઇએ. શિક્ષક ખરી રીતે તો માર્ગ દર્શક છે. તેથીજ શિક્ષકના આચાર, વિચાર અને ચારિત્ર્યની અસર વિદ્યાર્થી ઉપર પડયા વગર રહેશે નહીં.

★ ★ ★

શિક્ષક બાળકોને કહે કે, "નિશાળે મોડા ન આવો." તો તેણે પણ મોડા જવું ન જોઇએ. તે બાળકોને કહે કે "ટટ્ટાર બેસો" તો શિક્ષકે પણ ટટ્ટાર બેસવું પડશે, તે બાળકોને કહે કે, "સાચું બોલો" તો તેણે પણ સાચું બોલવુંજ પડશે. જે જે વસ્તુઓ કે બાબતો તે પળાવવા માગે છે તે તેણે પ્રથમ પાળવી પડશે. શિક્ષક જ્ઞાનવાન હશે તો જ્ઞાન આપી શકશે. શિક્ષક ચારિત્ર્યવાન હશે તો ચારિત્ર્યનું ઘડતર કરી શકશે. શિક્ષક જો એકલું અક્ષરજ્ઞાન આપશે તો તે વિદ્યાર્થીના ચારિત્ર્યનું ઘડતર નહીં ઘડી શકે.

મારી સૌ શિક્ષકોને નમ્ર વિનંતી છે કે, તમે બધાજ વિદ્યાર્થીના ચારિત્ર્ય ઘડતર પાછળ જ લક્ષ આપો, અને બાળકોને તેજસ્વી અને ચારિત્ર્યવાન બનાવો, પ્રાર્થનાના શ્લોકમાં "તેજસ્વિના વધીતમસ્તુ" (અમારૂં અધ્યયન તેજસ્વી થાઓ.) તે મુજબ અધ્યયન અને અધ્યાપન દ્વારા બાળકોને ચારિત્ર્યવાન બનાવવા પ્રયત્ન કરો, બાળકોના સાચા માર્ગદર્શક તમેજ છો તેથી તમારે સતત વિદ્યાર્થીજ રહેવું પડશે.

★ ★ ★

આજે આપણે દુઃખી છીએ, તેનું સાચું કારણ તો એ છે કે, આપણામાં સાચી તાલીમનો અભાવ છે. આજે લોકો કહે છે કે અમારૂં પોષણ થતું નથી. મારા એક ઓળખીતાને માસિક રૂપીઆ ચારસો મળે છે, છતાં તે કહે છે કે મારૂં પોષણ થતું નથી. વધારેમાં વધારે પગારદારો પણ બુમ પાડયાજ કરે છે કે પુરૂં થતું નથી. આમ બધે દુઃખનીજ વાતો સંભળાય છે.

શિક્ષકો પણ કહે છે કે અમારૂં પુરૂં થતું નથી. હું કહું છું કે આપણને સાચી રીતે જીવતાં આવડતું નથી, એટલેજ આપણે દુઃખી છીએ. જીવન જીવતાં આવડી જાય એટલે આવી ફરીયાદ કરવાની નહિ રહે. સાચી તાલીમના અભાવે જ આજે શિક્ષક દુઃખી છે. પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા આપણને સૌને નવ નિર્માણ કરવાનું બળ આપે.

[શિક્ષક મંડળ સમક્ષ શ્રી રવિશંકર મહારાજે કરેલાં પ્રવચનનો 'ગુજરાત શાળાપત્ર'માંથી સાર.]

K.M.Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

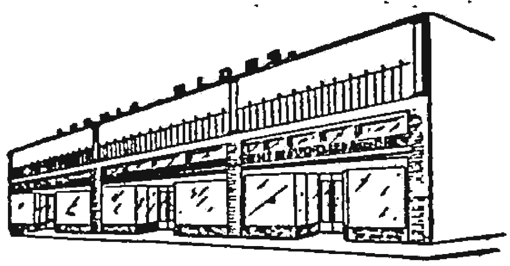

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરેટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાપણું કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની બંગડી અંબોડા, સાડીની પીન, વીંટી બકલસ એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 22905 Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their **POSTAL ORDER** with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઇની કીંમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટેજ ઉમેરવા વિનંતી છે.

નો. રોડેશીયા શી. ૧-૦ રતલે. સધન રોડેશીયા ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET, DURBAN.

Telephone: 20951

177 Grey Street DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન: ૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ ડરબન.

ભગત્સ વેજીટેરીયન લાઉંજ

(પ્રોપ્રાયટર: જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઇઓ પુરી પાડીએ છીએ.

ને ખાતર સ્વાર્થ ત્યાગ કરવાની પોતાની તઇયારી બનાવી આપેલી છે. તેવા લોકોની સંખ્યામાં જ્યારે વધારો થશે ત્યારે જ દક્ષિણ આફ્રિકાનું ભાવી સુધરવાની આશા રાખી શકાશે. ત્યાં [illegible] તો ઇશ્વર ઉપર જ શ્રદ્ધા રાખવાની રહી.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૫.

યુનાઇટેડ પાર્ટીની નીતી

બીન-ગોરાઓને પોતાને વિષે નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની નીતી શું છે તેની કશી શંકા રહીજ નથી. પરંતુ યુનાઇટેડ પાર્ટીની તેઓને વિષે શું નીતી છે એ તેઓ આજ પર્યંત સમજી નથી શકયા. નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની સરકારે નિઃશંકપણે સ્પષ્ટ કરી દીધેલું છે કે બીન-ગોરાઓની સાથે તે કઇ રીતે કામ લેવા માગે છે. હમણા હમણામાં તેઓને લગતા કાયદા પસાર કરવામાં તેણે જે સફળતા પ્રાપ્ત કરેલી છે એ તેની સાક્ષી પુરે છે. અને એટલું પણ કહી દેતાં તે સંકોચાઈ નથી કે તેનું એ કાર્ય શાસ્ત્રાનુસાર છે અને તે જુના કરારમાં માને છે, કે જે કહે છે કે, બીન-ગોરા ગોરાના ગુલામ રહેવાને સરજાયેલા છે અને નવો કરાર જે પોતાના પડોશી પ્રત્યેનો વર્તાવ પોતાની જેમ જ રાખવાનું શીખવે છે, તેમાં તે માનતી હોવાનો દાવો કરતી નથી. યુનાઇટેડ પાર્ટીની નીતી શું છે એ આપણને અનેક વાર કહેવામાં આવેલું છે પરંતુ તેની નીતી સમજી શકાતીજ નથી. તેનાજ કારણે તેની પોતાની પાર્ટીમાંજ તડ પડી છે. તેના પોતાના સભ્યો જ સમજી શકતા નથી કે તેઓ કયાં ઉભેલા છે, જે ડો. ફ્રીડમેનના પાર્ટીમાંથી રાજીનામા પરથી અને તેને પરિણામે થનાર હીલબ્રોની પેટા-ચુંટણીપરથી સાબીત થયું છે.

હવે આપણને ડો. લ્યુઇસ સ્ટીનકેમ્પ, જેઓ એ પેટા-ચુંટણીમાં યુનાઇટેડ પાર્ટીના ઉમેદવાર તરીકે બહાર પડેલા છે, તેમના તરફથી કહેવામાં આવી રહ્યું છે કે, રંગવર્ણીઓના મતાધિકાર સંબંધી યુનાઇટેડ પાર્ટીની નીતીમાં કશો ફેરફાર થયો જ નથી. અને યુનાઇટેડ પાર્ટીની સરકાર ફરી સત્તામાં આવશે ત્યારે, અને બંધારણ મુજબ શકય હશે તો, રંગવર્ણીઓના જે હકો છીનવી લેવામાં આવેલા હશે તે પાછા પુરેપુરા સ્થાપિત કરી દેવામાં આવશે. પરંતુ યુનાઇટેડ પાર્ટીના નેતાને જયારે એક સીધો પ્રશ્ન પુછવામાં આવ્યો ત્યારે તેમનાથી તેનો સીધો જવાબ આપી શકાયો નહોતો. એ વખતે શકય અશકયતાની કોઇ ચર્ચા કરતું નહોતું. આપણે જોઇએ છીએ કે નેશનલીસ્ટ પાર્ટી જે કરવા ઇચ્છે છે તે પોતે શકય કરે છે. જો ખોટું કાર્ય કરવાનું શકય બની શકતું હોય તો ખરૂં કરવાનું શકય બનવું જ જોઇએ. અંગ્રેજી કહેવત છે કે "કામ કરવાની દાનત હોય ત્યાં માર્ગ મળી રહે છે." પરંતુ યુનાઇટેડ પાર્ટીને વિષે ખામી એજ છે કે તે હમેશાં સિદ્ધાંતને નહિ પરંતુ પોતાની પાર્ટીના લાભોને જોતી આવેલી છે અને તેમ કરવામાં તે હમેશાં નેશનલીસ્ટ પાર્ટીને નમતું આપતી આવેલી છે. અંગ્રેજોને સિદ્ધાંતની કીંમત ત્યારે જ હોય એવું જણાય છે જયારે પોતાના લાભો જોખમમાં આવી પડેલા હોય, કે જે વસ્તુ આજે થઈ રહી છે.

બીન-ગોરાઓને હવે યુનાઇટેડ પાર્ટીમાંથી વિશ્વાસ સદંતર ઉઠી ગયો છે કારણ તેનામાં સચ્ચાઇની ઘણી જ ખોટ છે. આવતી પેટા-ચુંટણી વિષે તેમને પ્રશ્ન પુછવામાં આવ્યો ત્યારે ડો. સ્ટીનકેમ્પે કહેલું જણાવાય છે કે ડો. ફ્રીડમેનને મત આપવો એ નેશનલીસ્ટ પાર્ટીનો અંત લાવનાર જે એકની એકજ પાર્ટી છે તેની વિરૂદ્ધ મત આપવા બરોબર છે. હકીકત તેનાથી જાદન ઉલટીજ જણાય છે. હકીકતમાં આજે દક્ષિણ આફ્રિકામાં એક પણ એવી પાર્ટી છે જ નહિ કે જેના પર બીન-ગોરા વિશ્વાસ મુકી શકે. ડો. ફ્રીડમેનને જો તેઓ પસંદગી આપતા હોય તો તે એટલાજ કારણે કે તેમણે સિદ્ધાંત

નોંધ અને સમાચાર

યુનાઇટેડ પાર્ટીની નીતી વિષે ડો. સ્ટીનકેમ્પનો ખુલાસો

હીલબ્રોની પેટા-ચુંટણીમાં યુનાઇટેડ પાર્ટીના ઉમેદવાર ડો લ્યુઇસ સ્ટીનકેમ્પે મધે અઠવાડીયે એક અખબારી નીવેદનમાં જણાવ્યું હતું કે રંગવર્ણીઓના મતાધિકારના સંબંધમાં યુનાઇટેડ પાર્ટીની નીતીમાં કશો ફેરફાર થયો નથી. યુનાઇટેડ પાર્ટીની સરકાર સત્તામાં આવશે, અને બંધારણસર શકય હશે તો રંગવર્ણીઓના જે હકો છીનવી લેવામાં આવેલા હશે તે પુરેપુરા પુનઃસ્થાપિત કરી દેવામાં આવશે.

પરંતુ ચિન્હો એવાં જણાય છે કે, નેશનલીસ્ટ સરકાર સિદ્ધાંતની કલમો અને તેને અમલમાં મુકવાના સાધનો બંધારણમાંથી ભુંસી નાખવા માગે છે. અને જો એ થાય તો એ હકો પુનઃસ્થાપિત કરવાનું કદાચ ન બની શકે.

યુનાઇટેડ પાર્ટીની રંગવર્ણીઓ વિષેની નીતી વિષે કેટલાકને શંકા કેમ રહે છે એ હું સમજી શકતો નથી. યુનાઇટેડ પાર્ટીના નેતા મી જે. જી. સ્ટ્રાઉસ તરફથી તેની બીલકુલ ચોખવટ કરવામાં આવેલી છે. એ નીતીએ નેશનલીસ્ટ પાર્ટીને જરાયે નમતું આપેલું નથી. તે સ્થિર રહેલી છે, અને તે એ કે રંગવર્ણીઓના સ્થાપિત થએલા હકો રક્ષવામાં આવશે અને નેશનલીસ્ટ પાર્ટી તરફથી જો તે છીનવી લેવામાં આવશે તો તેને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવશે.

યુનાઇટેડ પાર્ટી રંગવર્ણીઓના મતાધીકારના હકોનું રક્ષણ કરવનું ચાલુ રાખશે એ વિષે રંગવર્ણીઓને જરાએ શંકા ઉપસ્થિત થઈ જ નથી. પરંતુ નેશનલીસ્ટ પાર્ટી જો સિદ્ધાંતની કલમો નાબુદ કરે તો રંગવર્ણીઓ અને તેઓના મતાધિકારને રાજકીય ફુટબોલ કરી દેવામાં આવશે.

મોટી કરવામાં આવેલી સેનેટથી પાર્લામેન્ટમાં બે ત્રત્યાંશ બહુમતી મેળવીને જો એ કલમો અને તેને અમલમાં મુકવાનાં સાધનોને નાબુદ કરી દેવામાં આવશે, જે નેશનલીસ્ટ સરકાર કરવા માંગી રહી છે, તો બંધારણ મુજબ એ હકો પુનઃસ્થાપિત કરી નહિ શકાય.

આજ કારણથી યુનાઇટેડ પાર્ટીથી બીન-શરતી જવાબ આપી નહોતો શકાયો. યુનાઇટેડ પાર્ટીની, સરકાર ફરી સત્તામાં આવે ત્યારે જો સિદ્ધાંતની કલમો અને તેનો અમલ કરવાના સાધનો હજુ હયાત હશે તો રંગવર્ણીઓ ખાત્રી રાખી શકે છે કે તેઓના હાલના હકો પુરેપુરા પુનઃસ્થાપિત કરી દેવામાં આવશે.

આવતી પેટા ચુંટણી વિષે પુછવામાં આવતાં ડો. સ્ટીનકેમ્પે કહ્યુ કે, ડો. ફ્રીડમેનને મત આપવો એ નેશનલીસ્ટ સરકારનો અમલનો અંત લાવી શકનાર એકની એકજ પાર્ટીની વિરૂદ્ધ મત આપવા બરોબર થશે.

દક્ષિણ આફ્રીકાનો આર્થીક રાષ્ટ્રવાદ—મી. લોને જવાબ

લંડનનું 'ફાઇનેનસ્યલ ટાઇમ્સ' લખે છે કે: દક્ષિણ આફ્રીકાના આર્થીક રાષ્ટ્રવાદના પરિણામો જો કે હજુ સુધી ગંભીર નથી બન્યા છતાં દક્ષિણ આફ્રિકાના નાણા ખાતાના મંત્રી મી. લો જ્યારે એમ બડાઇ મારે છે કે, મુડી રોકવાને દક્ષિણ આફ્રિકા આજે દુનીયામાં સૌથી સારામાં સારૂં ક્ષેત્ર છે, ત્યારે તેમણે એ યાદ રાખવું જોઇએ કે પરદેશીઓને દક્ષિણ આફ્રિકામાં મુડી રોકવાને જો કંઈ પણ અડચણકર્તા હોય તો તે તેની નેશનલીસ્ટોની નીતી છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના ભાવિષ્ય વિષેની ખાત્રીને માટે લગભગ હમેશાં વાજબી આધાર રહેલો છે. દક્ષિણ આફ્રીકાનું દર વખત નશીબ ચઢીયાતું માલુમ પડેલું છે. દુનીયાની આર્થીક સ્થિતિ જ્યારે જ્યારે વિકટ થઇ છે ત્યારે તે તેમાંથી બચી ગયું છે. પરંતુ દક્ષિણ આફ્રિકા આબાદ હોય તેનો અર્થ એવો નથી થતો કે દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારની આર્થીક નીતી એ સારીજ છે. દાખલા તરીકે મજુરીની અછતને તેની સેગ્રેગેશનની નીતી અને નેટીવોના વિકાસ સામેના તેના વિરોધની દ્રષ્ટિએ જોવાની છે.

આર્થીક તેમજ રાજકીય ક્ષેત્રમાં રાષ્ટ્રવાદની અસર માલુમ પડી રહી છે.

કસ્તુરબા ગાંધી સ્મારક સ્કુલ ફન્ડ

ફીનીકસની કસ્તુરબા ગાંધી સ્મારક સ્કુલ ફન્ડમાં મળેલી નીચેની રકમો સાભાર સ્વિકારીએ છીએ: આગલો સરવાળો ૨૯૦–૫–૦.

મેસર્સ હરિલાલ છોટાલાલ એન્ડ કુા. (ડરબન) જૈનોના પર્યુષણ પર્વના પવિત્ર પ્રસંગે ૫–૫–૦
ડાહ્યાભાઇ મકનજી એન્ડ સન્સ (ડરબન) ૩–૩–૦
એચ. ડી. કાલીદાસ એન્ડ કુા. ,, ૭–૭–૦
છગનભાઇ દુલ્લભભાઇ ,, ૧–૦–૬
છીતાભાઇ પ્રેમાભાઇ ,, ૨–૨–૦
ગોવીંદભાઇ નીછાભાઇ ,, ૧૦–૧૦–૦

ગોવાનો પ્રશ્ન

(સી. ડબલ્યુ. એમ. ગેલના અંગ્રેજી લેખપરથી)

દર વર્ષે ઓગસ્ટ તા. ૧૫મી હીંદના આઝાદ દિનની ઉજવણી વખતે હીંદના ઉપખંડમાં શેષ રહેલા યુરોપી યનં સંસ્થાનિક તંત્રની સરહદોપર સ્થિતિ તંગ થાય છે. આ તંત્રોનાં હીંદના પુર્વ કાંઠાપર આવેલાં ત્રણ પોરચુગીઝ વિસ્તારો—ગોવા, દમણ અને દીવનો સમાવેશ થાય છે.

ગયે વર્ષે ઓગસ્ટ તા. ૧૫મીના સત્યાગ્રહીઓએ એ પ્રદેશોપર અહિંસક ચઢાઇ કરવાનો કરેલો સંકલ્પ પડી ભાંગ્યો હતો. આ વર્ષે તેનો અંત કરૂણ ઘટનામાં આવ્યો છે. ઓછામાં ઓછા ૧૫ ગોવનો અને હીંદીઓ પોરચુગીઝની બંદુકોથી મરી ગયા છે અને ૨૮ જેટલા ઘવાયા છે. એક ઘોર અન્યાયની સામે વિરોધ કરવામાં જેઓએ જરાએ હિંસાનો ઉપયોગ કર્યો નહોતો તેઓના તરફ વાપરવામાં આવેલી હેવાનીયતથી હીંદને ચડેલો રોષ મુંબઈ, કલકત્તા વિગેરે સ્થળોએ થએલાં હુલ્લડો અને હડતાળોથી વ્યક્ત થયો છે.

આ તકરારની પાછળ શું રહેલું છે? પોરચુગીઝો સોળમી સદીમાં મંધીવાળુા ના ટાપુઓના સમુદ્ર માર્ગની શોધ કરતા અને ઇસ્લામ, જેના અનુયાયીઓ એ એશીયાનો યુરોપનો જુનો જમીન માર્ગ રોકી રાખ્યો હતો, તેની સામે ધર્મયુદ્ધ કરતા હીંદના કીનારા આગળ આવી ચડ્યા હતા. ૧૫૧૦માં આલ બ્યુકર્કે એક સ્થાનિક હીંદુ રાજાની મદદથી અને વિજયાનગરના મોટા હીંદુ રાજાના ટેકાથી બીજાપુરના મુસ્લીમ શાહને હરાવ્યો, ગોવા સર કર્યું અને આખી મુસ્લીમ વસતીને કતલ કરી નાખી આ પ્રમાણે હીંદની ભૂમીપર પહેલવહેલું યુરોપીયન સંસ્થાન સ્થપાયું હતું.

ત્યાર બાદ પોરચુગીઝ હીંદ પોરચુગાલ સાથે જોડાઈ ગયું છે. ૧૯૧૨માં એક ફરમાનથી જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે તેને પોરચુગાલના બીજા કોઇ પણ પ્રાંતની જેમ ગણવામાં આવશે. પોરચુગાલની નામની જેવી પાર્લામેન્ટમાં તે પોતાના પ્રતિનિધિઓને મોકલે છે. જાત એક લઘુમતી તરીકે તેની કશી ગણત્રી નથી. પોરચુગાલની જેમ જ, પરંતુ તેના કરતાંયે વિશેષ, ત્યાં રાજકીય પ્રવૃત્તિ કે રાજ્ય સામે વિરોધ કરવાની બીલકુલ બંધી છે. ૧૯૫૪માં ૩૮૧૨ સરકારી નોકરોમાંથી ૧૫ પોરચુગીઝ પેદાશના હતા. પરંતુ પોરચુગીઝ ઓલાદના અથવા યુરેઝીયનો મોટા ભાગના હોદ્દા ધરાવે છે જેમાં બાર વડા અધિકારીઓમાંના દસનો સમાવેશ થાય છે.

પોરચુગીઝ લશ્કરમાં ખાનગી ગોવન વ્યક્તિઓના કરતાં હીંદના લશ્કરમાં ગોવન અમલદારોની સંખ્યા વધારે છે. અને ગોવાના કરતાં ગોવન સરકારી નોકરોની સંખ્યા હીંદમાં ઘણી વધારે છે.

ગોવાને એક પોલીસ રાજ્ય તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યું છે, જો કે તેની પણ તેમાં લાયકાત નથી. પરંતુ પોરચુગીઝ ગનબોટો અને પોરચુગીઝ અને આફ્રીકન લશ્કરથી તેને મજબુત બનાવવામાં આવ્યું છે.

જાતી તરીકે ગોવાના લોકો મોટે ભાગે હીંદીઓ છે, તેઓની ભાષા કોકણી છે જે આસપાસના હીંદના પ્રદેશની દેશી ભાષા છે. દમણ અને દીવમાં તો શુદ્ધ ગુજરાતી જ બોલાય છે. કુલ વસતીની ૬૧ ટકા હીંદુ છે. માત્ર ૩૭ ટકા ખ્રીસ્તી છે, જેમાં ઘણા હીંદુ સામાજીક રીત રીવાજો વર્તી રહ્યા છે.

ગોવામાં ૧૪૩૮ સિવાયના સઘળા શુદ્ધ હીંદી ઓલાદના છે.

આર્થીક રીતે ગોવા અત્યારે જ હીંદનો એક ભાગ જ ગણાય. તેનું ચલણ તેનાં બજારો તેના અગ્રગણ્ય વેપારીઓ અને તેના મોટા ભાગના મજુરો હીંદી છે.

પરંતુ ગોવાની સૌથી નકારક અને હીંદને ખુંચનારી પ્રવૃત્તિઓ સોનું, દારૂ અને મોજશોખની વસ્તુઓનો આ દાણમુક્ત બંદરેથી હીંદની સરહદ પરના જંગલોમાંથી હીંદમાં ઘુસાડી તેનો ગેરકાયદે વેપાર થાય છે તે છે. અમલદારો, ઔદ્યોગીકો, ખાણોના માલીકો, વેપારીઓ અને ચોરીથી માલ ઘુસાડનારાઓ હીંદના કરકસરીયા અને મોટા કરવાળા લોકોનું હિત કરનારા રાજ્યના કરતાં આ પ્રથા વધારે પસંદ કરે છે. મજુરોને બહુ ઓછા પગાર અપાય છે, તેઓની સંસ્થાઓ સ્થાપવાની મનાઇ છે અને આપખુદ સત્તા હેઠળ તેઓનો મોટે ભાગે બીલકુલ અવાજ નથી. પરંતુ જો સ્વતંત્ર મત લેવામાં આવે તો જરૂર પોરચુગાલની વિરૂદ્ધ હીંદના પક્ષમાં જ જાય.

હીંદીઓને બ્રીટીશના ગયા પછી આ શેષ રહેલું જુનું સંસ્થાન અસહ્ય લાગે છે અને ગયે વર્ષે ફ્રેન્ચે પોતાના હીંદી સંસ્થાનો મુક્ત કરી દીધાં. ગોવા પોરચુગાલનું પ્રાંત હોવાની વાત ઐતિહાસિક, ભૌગોલિક અને આર્થીક હકીકતો જોતાં બીલકુલ ગલત છે. પોરચુગાલ આપખુદ રાજ્ય હોય અને યુદ્ધ દરમીયાન યુરોપીય રાજ્યોની આગળ તેને ગોવામાં આશ્રય આપવામાં આવ્યો હતો એથી સ્થિતિ વધારે ખરાબ થાય છે.

આ કારણે ઉપરોકત ઘટના બનવા પામેલી છે. પરંતુ પોરચુગાલ શોભાયમાન રીતે પોતાનું વર્ચસ્વ ત્યજી દઇ શુભેચ્છા, સંસ્કૃતિક અને આર્થીક સંબંધ ટકાવી રાખવા શીખેલું જણાતું નથી.

આશા રાખવામાં આવે છે કે શ્રી નેહરૂ જેમણે પોરચુગાલની હઠીલાઇ સામે અવરનવર પોતાનો કંટાળો વ્યક્ત કરેલો છે, તેઓ, સત્યાગ્રહીઓ પર ગોળીઓ ચલાવવામાં આવેલી હોવા છતાં પણ પોતાના લોકોને જરા વધારે વખત શાંત રાખી શકશે—તેઓનો અને તેમના દેશનો સવાલ નૈતિક રીતે એટલો ખરો છે, અને પોરચુગાલની સ્થિતિ તેની વિધ્વંસક ગોળીઓથી દેખીતી રીતે એટલી અસહ્ય બનેલી છે કે હીંદે ધીરજ અને ઉદારતા જરા વધારે વાપરવી એ હીંદના પોતાના જ લાભનું છે. પોરચુગાલે અખત્યાર કરેલી જંગલી રીતનો પ્રત્યુત્તર જંગલી રીતે આપવામાં આવશે તો ખરેખર શોચનીય થઇ પડશે.

વિવિધ ખબરો

કેપટાઉનમાં શ્રી સુશીલા બેન ગાંધી

પોર્ટ એલીઝાબેથથી શ્રી સુશીલા બેન ગાંધી વીમાન દ્વારા ૩જી ઓગસ્ટે કેપટાઉન આવી પહોંચ્યા હતાં: વીમાન મથકે, ધી યુનાઇટેડ હીંદુ એસોશીએશન અને હીંદુ મહિલા મંડળના આગેવાનો અને સભ્યો મોટી સંખ્યામાં સુશીલા બ્હેનનું સ્વાગત કરવા ભેગાં થયાં હતાં.

વિમાનમાંથી ઉતરતાંજ સુશીલા બ્હેનને ધી યુનાઇટેડ હીંદુ એશોસીએશનના પ્રમુખ બાબરભાઈ ચાવડા વતી શ્રીમતી મંગાબેન ચાવડાએ પુષ્પ કલગીથી આવકાર આપ્યો હતો અને એ પછી હીંદુ મહિલા મંડળના પ્રમુખ શ્રી વિજયાબેન મગનલાલે પુષ્પ કલગીથી સત્કાર કર્યો હતો. એનો સુશિલા બેને આભાર સાથે સ્વિકાર કર્યો બાદ શહેરના પ્રતિષ્ઠિત ભાઇઓ બેનોનો સુશીલાબેનને પરિચય કરાવ્યો હતો.

કેપટાઉનની બેનોની સભા

કેપટાઉન હીંદુ મહીલા મંડળ તરફથી ત. ૧૪–૮–૫૫ના સાંજે શ્રીમતી સુશીલા બેન ગાંધીનું સ્વાગત કરવા બેનોની જાહેર સભા ભરવામાં આવી હતી. કેપટાઉનની સમસ્ત બેનોએ હાજરી આપી હતી. સભાનું પ્રમુખ સ્થાન શ્રીમતી વિજયાબેન મગનલાલે લીધું હતું. પ્રાર્થના બાદ તેમણે શ્રીમતી સુશીલાબેનનો સત્કાર કરતાં તેમનાં આગમનનો ઉદ્દેશ સમજાવતું ભાષણ કર્યું હતું. તેમના ભાષણમાં પુ બાપુજી તરફનો ભકિત ભાવ સ્પષ્ટ થતો હતો. સુંદર ફુલોની કલગી અને સાથે સાથે શાળા ફંડમાં કેપટાઉનની બેનો તરફથી મંડળે ઉઘરાવેલા પા. ૮૧–૦–૩ની થેલી શ્રીમતી સુશીલા બેનને અર્પણ કરી હતી. ત્યાર બાદ સુશીલાબેને ફુલ અને થેલી બદલ આભાર માની જણાવ્યું હતું કે "સૌથી વધુ અમુલ્ય ભેટ જે તમે બેનોએ મને આપી છે તે તમારો પ્રેમ છે. તે હું મારી સાથે લઇ જઇશ. હું જાણું છું કે તમે તમારો ભાવ મને બતાવી તમારૂં હૃદય ઠાલવો છો કારણ તમે પુ. બાપુને ખુબ ચાહો છો અને તેમના સંતાનો વાટે તે પ્રેમ અને ભકતી તમે દર્શાવો છો. તમારા પ્રેમની જ્યોત અમારા જીવન પંથને અજવાળે અને પુ બાપુના બતાવેલે માર્ગે ચાલવા અમને બળ આપે."

બીજી બેનો જેઓએ ભાષણો કર્યાં હતાં તેઓ શ્રીમતી વિજયાબેન દેવા, વિજયાબેન બીખુ ગોવીંદજી, માણેકબેન વનમાળી, લક્ષ્મીબેન દીવાળા અને મંગાબેન ચાવડા હતાં. બધી બેનોએ શ્રીમતી સુશીલાબેન ગાંધીના કામને સફળતા ઇચ્છી હતી અને ભાવભર્યો સત્કાર કર્યો હતો.

કેપટાઉનનું શાળાનું અને હોલનું મકાન

કેપટાઉન શહેરને એક ખુણે, જ્યાં પાસે ન્હાનું ઝરણું વહે છે, અને કેપટાઉનની ગીરી માળાઓથી શોભતી ભૂમીમાં જેઅહીંની ધી યુનાઇટેડ હીંદુ એસોસીએશને બાંધેલ ગાંધી વિદ્યામંદિર શાળાનું સુંદર મકાન છે. તેની પડખે સંસ્થાએ એક નાનો હોલ બાંધ્યો છે જે સંસ્થાના પ્રમુખ શ્રી કાલીદાસ વસનજી બીલીમોરીયાને હસ્તે ઉઘાડો મુકવામા આવ્યો હતો.

સંસ્થાએ નવી ચુંટણી કરી હતી જેમાં સંસ્થા પાસે લગભગ ત્રીસ હજાર પાઉન્ડની મીલ્કત હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું હતું. આગામી વર્ષ માટે નિચેના કાર્યકર્તાઓ ચુંટાયા હતા: પ્રમુખ: બાબરભાઇ ચાવડા, સહ-પ્રમુખ: ઉકાભાઇ એલ. પટેલ, અને પરશુભાઇ જી. પટેલ, મંત્રીઓ: જમનાદાસ જેરામ ચૌહાણ અને બાબાભાઇ ણુંચીયા, ખજાનચી: મગનભાઇ વી. બીલીમોરીયા અને વલ્લભભાઇ ઉ. પટેલ, હીસાબ નિરીક્ષક: બીખુભાઇ દલા.

ટ્રસ્ટીઓ તરીકે છગનલાલ બી. પટેલ, કાળીદાસ વી. બીલીમોરીયા, બાબરભાઇ ચાવડા, જેરામભાઇ એલ. પટેલ, ગોવીંદભાઈ વાઘમારીયા, પરશુભાઇ ગોપાલ પટેલ અને રતનજી ગોવિંદજી ચુંટાયા હતા.

પાટીદાર હોલમાં ભાગવત સપ્તાહ

શ્રાવણ વદ ૧ ગુરૂવારથી શ્રાવણ વદ ૮ ગુરૂવાર સુધી દરરોજ સાંજે ૭–૩૦થી ૯ થી ટ્રાંસવાલ ભારતીય મહિલા મંડળના આશરા હેઠળ ભાગવત સપ્તાહનો કાર્યક્રમ યોજવામાં આવ્યો હતો, જેમાં સમૂહ પ્રાર્થના, શ્રી. ઉમીયાશંકર જોષાકરનું ભાગવત કથાનું વાચન–પ્રવચન, શ્રી. ઇશ્વરલાલ ભજનિક તથા શ્રી દામોદરભાઇના ભજનો–આરતી–શાંતિપાઠ વગેરે રાખવા આવ્યાં હતાં. આધ્યાત્મિક દ્રષ્ટિએ આખીએ ભાગવત કથાનું રહસ્ય સમજાવવામાં આવ્યું હતું. પ્રભુના જુદા જુદા અવતાર કૃત્યો સાથે પુજ્ય ગાંધીજીના સિદ્ધાંતો અને કાર્યોની તુલના કરવામાં આવી હતી. છેલ્લે દિવસે ગોકુલ-અષ્ટમીનો ભવ્ય પારણાનો ઉત્સવ યોજવામાં આવ્યો હતો. સપ્તાહ દરમીયાન ગુજરાતી જનતાથી હોલ ભરેલો રહ્યો હતો. મધરાતે કાર્યક્રમની પૂર્ણાહુતિ કરવામાં આવી હતી.

રૂડીપુર્ટમાં ૧૫મી ઓગસ્ટ દિન

રૂડીપુર્ટ હીંદુ સેવા સમાજ તરફથી ૧૫મી ઓગસ્ટનો દિન શાંતીથી રાતે ૭–૩૦થી ૧૦–૩૦ સુધી સમાજના મકાનમાં પસાર કર્યો હતો. શરૂઆતમાં પ્રાર્થના બાદ બાળાઓએ પૂ. બાપુજીના જીવનનું સમુહગીત ગાયું હતું. શ્રી ઉમીયાશંકર જોષાકરે ૧૫મી ઓગસ્ટના ત્રણ સ્મૃતિ પ્રસંગો રજુ કર્યા હતા. (૧) ભારત પાકીસ્તાનનો સ્વરાજ દિન (૨) સ્વ. મહાદેવભાઇના અવસાનનો દુઃખદ પ્રસંગ (૩) ગોવાના સત્યાગ્રહનો પ્રસંગ. ત્યાર બાદ પંડિત નેહરૂનો રેડિયો સંદેશો કહી સંભળાવ્યો હતો. બાદ સ્વ મહાદેવભાઇના જીવનની ટુંકી રૂપરેખા રજુ કરવામાં આવી હતી. છેવટે પૂ. બાપુજીના હાથે થયેલા અગ્નિ સંસ્કારની વિગતો રજુ કરી હતી. આ દરમિયાન સૌ ભાઇ બહેનોએ સ્વ મહાદેવભાઇને અંજલિ આપી હતી.

ઇ. લ. હિંદુ મંદીરમાં

હીંદુ ધર્મીઓ માટે પવિત્ર ગણાતા શ્રાવણ માસ દરમ્યાન દશમ ભાગવતનું વાંચન થયેલ જે પ્રસંગે ભાવિક ભાઇ બહેનોએ નિયમિત ઉપસ્થિત થઇ કથા શ્રવણનો લાભ લીધો હતો. અંતિમ દિવસે બહેનો તરફથી દાન માટે મળેલી રકમ જુદી જુદી સંસ્થાઓને મોકલી હતી. હવે પુરૂષોત્તમ માસ દરમ્યાન પણ ધાર્મીક વાંચન ચાલુ રહેશે.

સ્વાશ્રયી કિલેન્થિસ

(ત્ર્યંબકલાલ મા. શુકલ)

એથેન્સનો પ્રખ્યાત તત્ત્વવેત્તા જીનો એક પાઠશાળા ચલાવતો. તેમાં ગરીબ તવંગર સૌ ભણવા આવતા. તે દરેક વિદ્યાર્થી પાસેથી રોજની રોકડી ફી લેતો. કિલેન્થિસ નામનો એક નિર્ધન વિદ્યાર્થી પણ તેની નિશાળે ભણવા જતો. એ બિચારાને પેટપૂરતું ખાવાનું પણ મળતું નહીં ત્યાં રોજની રોકડી ફી ક્યાંથી ચુકવે ને ભણે? તેને ફાકા કરવાનો પણ વખત આવતો. પણ એને ભણવાની તીવ્ર ઇચ્છા હતી. એટલે તે પ્રભુ જેમ રાખે તેમ રહેતો, બધાં કષ્ટો સહન કરતો અને જાત મહેનત કર્યા કરતો, ઉદ્યમ કર્યા કરતો. તેને લાગતું કે કોઇ પણ વિપત્તિમાંથી બચી જવા માટે માણસે ઉદ્યમ કરવો, એ જ સાચો ઉપાય છે. એણે પોતાના જીવનનો માર્ગ સરળ કરવા માટે પોતાની જરૂરીયાતો ખુબ ઓછી કરી નાખવા માંડી. તેની પાસે કપડાંની એક જ જોડ રહેતી. કારણ વધારે તે ખરીદી શકતો નહીં. પણ ભણવું તો ખરૂં જ-એ એનો નિશ્ચય હતો. એટલે તેણે રોજની રોકડી મજુરી મળે તેવું કંઇ ને કંઇ કામ કરીને ફી મેળવવાનો નિશ્ચય કર્યો અને તે તેને મળી. પણ તેના વર્ગમાં ઘણા અદેખા ને ઝેરીલા વિદ્યાર્થીઓ પણ હતા. તેઓ અનિયમિતપણે નિશાળે આવતા, બેદરકારી રાખતા ને કિલેન્થિસને નકામો હેરાન કરવામાં પણ કંઇ બાકી રાખતા નહીં. પણ કિલેન્થિસ જાતમજુરી કરી રોજની ફી નિયમિત ચુકવતો ને નિયમિતપણે હાજર રહેતો.

એક વાર વર્ગના બીજા વિદ્યાર્થીઓએ તેના ઉપર ચોરીનું આળ ચડાવી તેને મેજીસ્ટ્રેટ આગળ ખડો કર્યો. વાત એમ હતી કે તેમણે ધાર્યું-કે આ મુફલિસ છે તો સાવ ગરીબ ને નિર્ધન, પણ રોજની ફી કોણ જાણે ક્યાંથીયે લઇ આવે છે ને નિયમિત હાજરી ભરે છે. મેજીસ્ટ્રેટે તેને બચાવમાં કંઇ કહેવું હોય તો કહેવાનું કહ્યું, ને તેના કોઇ સાક્ષીઓ હોય તો રજુ કરવા કહ્યું. કિલેન્થિસે પોતે જેને ત્યાં રોજ સવારે બગીચાનાં ફુલઝાડને પાણી પાવા જતો તે માળીને અને જે ડોશીમાને ઘંટીનો આટો પીસી આપતો હતો ને પોતે પ્રામાણિક મજુરી મેળવતો હતો તેમને સાક્ષી તરીકે હાજર કર્યાં. ન્યાયાધીશ અને બીજા વિદ્યાસંતોષીઓ તો આભા જ બની ગયા ને તેમનાં મોં કાળાં પડી ગયાં. પેલા માળી અને પેલાં ડોશીની જુબાનીથી કિલેન્થિસ નિર્દોષ જાહેર થયો ને તેને સરકારે સ્કોલરશિપ આપી આગળ ભણવાની વ્યવસ્થા કરી આપવાનું જાહેર કર્યું. પણ કિલેન્થિસ તો તેજસ્વી ને પ્રાણવાન વિદ્યાર્થી હતો. એ કોઇ મુફલિસ નહોતો. તેણે મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબને કહ્યું: 'સાહેબ, મને મારી પ્રામાણિક મહેનતમજુરી કરવા દો. મારે સરકારી મદદ નથી જોઇતી. એવી મદદથી હું આળસુ ને બેદરકાર બની જઇશ. પણ આપનો આભાર કે મને ખોટી રીતે કનડગત કરનારાઓથી આપે મને બચાવ્યો ને સત્યની શોધ કરી મને નાહકનો હેરાન કરનારથી બચાવ્યો.'

કિલેન્થિસ જેવા સ્વાશ્રયી વિદ્યાર્થીઓ આપણા દેશમાં વધે તો કેવું સરસ!

ઓછી જરૂરત, સ્વાશ્રય, સાદું જીવન અને ઉન્નત વિચાર એ આપણી આજની સૌથી મોટી આવશ્યકતા છે. ને તો જ આપણો દેશ આગળ વધશે; વધુ ને વધુ ઉન્નત થશે. કોઇને પાછા પાડવાથી કે હીનતેજ કરવાનો પ્રયત્ન કરવાથી નહીં જ.—'લોકજીવન'.

એટલું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઇફ ઓફ કનેડા

ઉપરોકત કંપનીના હમો સત્તાવાર એજન્ટ છીએ.

ઉપરાંત

દક્ષિણ આફ્રીકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગુડ હોપ પ્રોવીન્સીયલ ડીવીઝનના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાન્તરકાર છીએ તેમજ અત્રેની ઇમીગ્રેશન અંગેનું કોઈ પણ જાતનું કામકાજ વિના વીલંબ ત્વરીત-ગતીએ થઈ શકે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000 000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.

Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road, P.O. Box 4624. — CAPETOWN Phone 32390

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ક્રીસ્તી ૧૯૫૫ ઓગસ્ટ–સપ્ટેમ્બર	હીંદુ ૨૦૧૧ ભાદરવો અધિક	મુસલમાન ૧૩૭૪–૫ હીજરી મોહરમ	પારસી ૧૩૨૪-૨૫ ફ્રરવર	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.	ધાર્મીક તહેવારો–ઉત્સવો
શુક્ર	૨૬	સુદ ૯	૭	૨૯	૬–૨૦	૫–૩૭	
શની	૨૭	,, ૧૦	૮	૩૦	૬–૨૦	૫–૩૭	
રવી	૨૮	,, ૧૧	૯	ગા	૬–૨૦	૫–૩૭	
સોમ	૨૯	,, ૧૨	૧૦	ગા	૬–૧૯	૫–૩૭	
મંગળ	૩૦	,, ૧૩	૧૧	ગા	૬–૧૯	૫–૩૮	
બુધ	૩૧	,, ૧૪	૧૨	ગા	૬–૧૯	૫–૩૮	
ગુરૂ	૧	,, ૧૫	૧૩	ગા	૬–૧૯	૫–૩૮	
શુક્ર	૨	,, ૧	૧૪	૧	૬–૧૯	૫–૩૮	
શની	૩	વદ ૨	૧૫	૨	૬–૧૮	૫–૩૮	
રવી	૪	,, ૩	૧૬	૩	૬–૧૮	૫–૩૯	
સોમ	૫	,, ૪	૧૭	૪	૬–૧૮	૫–૩૯	
મંગળ	૬	,, ૫	૧૮	૫	૬–૧૮	૫–૩૯	
બુધ	૭	,, ૬	૧૯	૬	૬–૧૭	૫-૩૯	
ગુરૂ	૮	,, ૭	૨૦	૭	૬–૧૭	૫–૪૦	

દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસતા મુંબઈ રાજ્યમાં જમીન ધરાવતા ખેડુત–માલીકોને ચેતવણી

ગણોત અને ખેતી વિષયક જમીન અંગેના મુંબઈ રાજ્યના કાયદામાં સુચવાયેલા સુધારાનો ટુંક સાર

ઉપરોક્ત કાયદામાં સુધારા સૂચવતો ખરડો મુંબઇ સરકારનાં ગેઝેટમાં પ્રસિદ્ધ થયો છે અને તેનાં પૃથક્કરણ તથા રચનાત્મક ટીકા માટે જાહેર જનતા સમક્ષ રજુ કરવામાં આવ્યો છે. એ ખરડો ચાલુ વર્ષના ઓક્ટોબર મહિનામાં મળનારી મુંબઇ રાજ્યની ધારાસભાની આગામી બેઠકમાં વિચારણા, ચર્ચા, મંજુરી માટે રજુ થશે. ત્યાર બાદ ધારાસભામાં થયેલ સુધારાવધારા, ઘટાડા, ફેરફાર સહિત પસાર થયેલ એ ખરડો રાષ્ટ્રપ્રમુખની સહી થવા માટે મોકલવામાં આવશે. રાષ્ટ્રપ્રમુખની સહી થતાં મુંબઇ સરકાર જે તારીખ ઠરાવી ગેઝેટમાં પ્રસિદ્ધ કરશે તે તારીખથી એ કાયદો અમલ કરવામાં આવશે.

એ સમય દરમ્યાનમાં દક્ષિણ આફ્રીકામાં વસતા મુંબઇ રાજ્યમાં જમીન ધરાવતા ખેડુત માલીકોને કયાં તો સંયુક્ત રીતે, અગર તો વ્યક્તિગત રીતે, પોતાની યોગ્ય રજુઆત સરકારમાં કરવાની તક છે માટે લાગતા વળગતા સૌ ભાઇઓને આથી ખાસ વિનંતી કરવામાં આવે છે કે તેમણે પોતપોતાની કેફિયત અગર રજુઆત તા. ૩૧–૮–૫૫ સુધીમાં નીચે દર્શાવેલ સિરનામે લેખીત મોકલી આપવી, કે જેથી તેમાંના તમારા મુદ્દાઓનો સમાવેશ અત્રેથી હીંદ મોકલવામાં આવનાર નિવેદનમાં યાને વિનંતી પત્રકમાં કરી શકાય.

૨. સુધારાના હેતુઓ : (અ) જમીન અને જમીન ખેડનારની વચ્ચે આવનાર વ્યક્તિઓને દુર કરવી (બ) જમીન ખેડનારને જમીનનો માલીકી કબજા હક સુપ્રત કરવો (ક) વ્યક્તિગત ખાતાની મર્યાદા ઠરાવી જમીનની પુનઃ વહેંચણી કરવી અને (ડ) જમીન સંબંધમાં સમાજવાદી પ્રકારના સમાજની રચના કરવી.

૩. વધુમાં જમીન : જો કે અત્યારના એટલે તા. ૧૫–૬–૫૫ના "દિવસે જે હોય તે" ખાતામાં દખલગીરી કરવાનો ઇરાદો નથી, પરંતુ ભવિષ્યમાં કોઇ પણ જમીન માલીક કે ગણોતિયો કે બન્ને ૪૮ એકર જરાયત જમીન અથવા ૨૪ એકર મોસમી સીંચાઇ મેળવતી પોતની જમીન કે ડાંગર યા ભાતની ક્યારી અથવા ૧૨ એકર કાયમી પીતની જમીન કરતાં વધારે જમીન ધરાવી રાખી શકશે નહિ. તેનાથી વધુ જમીન ખરીદી રાખી શકાશે નહિ.

૪. જીવન નિર્વાહ માટે ઓછામાં ઓછી જમીન: કોઇ પણ જમીન ખેડનાર પાસે ઓછામાં ઓછી ૧૬ એકર જરાયત જમીન, અથવા ૮ એકર મોસમી પીતની કે ડાંગરની ક્યારી, અથવા ૪ એકર કાયમી પીતની જમીન રહેવીજ જોઇશે. એનાથી ઓછી જમીન ધરાવનાર મજકુર આર્થીક ખાતું બનાવી શકે. તેટલા પ્રમાણમાં વધુ જમીન મેળવી શકશે.

૫. ખેડનારાનો દિન : તા. ૧ લી એપ્રીલ, ૧૯૫૭નો દિવસ "ખેડનારના દિન" તરીકે ઓળખાશે. એ દિવસે અમલમાં આવે તે રીતે કાયમી, સંરક્ષિત કે બીજા પ્રકારના ગણોતિયાએ તે પોતે જે જમીન ગણોતે ખેડતો હશે, તે જમીન તેના માલીક પાસેથી ખરીદી લીધી છે એમ ગણવામાં આવશે, પરંતુ શરત એ છે કે મજકુર જમીન પોતે જાતે ગણોતિયા તરીકે ખેડતો હશે તે અને તેના કબજા હેઠળની જમીન મળીને કુલ્લે ઉપર દર્શાવેલ ૪૮ એકરની મર્યાદાથી વધારે નહિ હોય.

૬. તા. ૧૫મી જુન, ૧૯૫૫ પછી જે જમીન માલીક પોતાની જમીન કોઇપણ માણસને ગણોતે આપશે, તો તે ગણોતિયો એક વર્ષની મુદતમાં તે જમીન તેના જમીન-માલીક પાસેથી વેચાણ લઇ શકશે.

ગણોતની પાવતી નહિ આપનાર જમીન માલીક સામે કેસ થતાં પોલીસ તેને વિના-વોરન્ટે પકડી શકશે.

૭. જો જમીન-માલીકની બેપરવાઇના કારણે ખેતીની જમીનનો સંપુર્ણ અને કુશળ ઉપયોગ નહિ કરવામાં આવશે, તો સદરહુ જમીનનો કબજો સરકાર પોતે લેશે અને કોઇને પણ ગણોતે આપી શકશે. એવીજ રીતે ગણોતિયાની ખેતી કરવાની બેદરકારીથી સરકારે જમીન કબજે લીધી હશે, તો તે ગણોતિયો પોતાના ગણોતિયા તરીકેના તમામ હક ગુમાવશે.

૮. જો કોઇને પણ તા. ૧૫–૬–૫૫ના દિવસ પછી કોઇ પણ જમીન કાં તો વારસાઇ હકથી, અગર વિલથી, અગર બક્ષિસથી, અગર વેચાણથી અગર અન્ય પ્રકારથી પ્રાપ્ત થઇ હોય અને તે જમીન, ઉપર દર્શાવેલ કુલ ૪૮ એકર જરાયત, અથવા ૨૪ એકર ક્યારી, અગર ૧૨ એકર બાગાયતથી વધારાની હશે, તો તે જમીન બીજાને આપી દેવી પડશે.

૯. જાત ખેડ : અત્યાર સુધી તો કુટુંબના કોઇ પણ સભ્ય ખેતી ઉપર દેખરખ રાખે તે ચાલે એમ હતું, પણ હવે પછી ખેતી કરનારે જાતે પોતે ખેતી ઉપર, નોકર ચાકરો ઉપર દેખરેખ રાખી "પોતે જાતે" ખેતી કરાવવી પડશે.

૧૦. જાત ખેડ માટે જમીન ગણોતિયા પાસેથી જમીન લેવી હોય તો : (૧) તા. ૧–૪–૫૭ પહેલાં ગણોતિયાને નોટીસ આપવી પડશે, કારણ કે એ તારીખ પછી તો જાત ખેડ માટે પણ જમીન કબજે લેવાની નોટીસ આપી શકાશે નહિં. (૨) ગણોતિયાને મજકુર તારીખ આગમચ આપેલી નોટીસની એક નકલ તાલુકાના મામલતદારને મોકલવાની રહેશે. (૩) કબજે લેવાની જમીન તા. ૧–૧–૫૨ પહેલાંથી જમીન માલીકના નામે ચાલતી હોવી જોઇશે. (૪) ગણોતિયા પાસે કુલ્લે "જીવન નિર્વાહની" ૧૬ એકર જમીન જરાયત, અથવા ૮ એકર ક્યારી, અથવા ૪ એકર કાયમી પીતની જમીન કરતાં ઓછી જમીન હશે, તો જાત-ખેડ માટે પણ જમીન-માલીક કબજો છોડાવી શકશે નહિ કારણ કે મજકુર જમીનથી વધારે જમીન હોય, તેટલીજ જમીન-જમીન-માલીક પોતાના કબજે જાતખેડ માટે ગણોતિયા પાસેથી મેળવી શકશે. (૫) જમીન માલીકના ઘણા ગંબરો ગણોતિયો ખેડતો હશે, તો જે જમીન ટુંકી મુદતથી ગણોતિયો ખેડતો હશે, તે જ જમીન જમીન-માલીક પોતાની જાત ખેડ માટે પહેલી લેવી પડશે, અને (૬) કોઇ પણ વખતે કબજો લેવા માટે ગણોતિયા સામે જમીન-માલીકે દાવો કર્યો હશે અને તે દાવો નામુકકર થયો હોય તો તે જમીન કબજે લેવા ફરીથી દાવો કરી શકાશે જ નહિ. કારણ કે જે તારીખે નામંજુર કરતો છેવટનો ચુકાદો આવ્યો હોય, તેજ તારીખે ગણોતીયાએ જમીન ખરીદી લીધી છે, એમ ગણવામાં આવશે.

૧૧. જમીનની કીંમત : તા. ૧–૪–૫૭ના દિને ગણોતિયા પાસે જે જમીન હશે, તે તેણે જમીન-માલીક પાસેથી ખરીદી લીધી છે એમ ગણવામાં આવશે, તેની કીંમત (૧) સંરક્ષિત (એટલે દસ વર્ષથી વધુ સમયથી કબજેદાર હોય તેવ.) ગણોતિયા સંબંધમાં જમીન મહેસુલની આકરણીના ૩૦ ગણી કરતાં ઓછી નહિ અને સો ગણી કરતાં વધારે નહિ, અને (૨) બીજા કોઇ પ્રકારના ગણોતિયાના સંબંધમાં જમીન મહેસુલની આકરણીની પચાસ ગણી અને બસો ગણી, જેમ તાલુકાના મામલતદાર ઠેરવી આપે, તેટલી રહેશે. આમ વાજબી ખરીદ કીંમત મામલતદાર ઠેરવી આપે તે તારીખથી એક વર્ષ સુધીમાં તે ખરીદ કીંમત એકસામટી કે વધુમાં વધુ ગ.૨ વર્ષના ગાળામાં ૪½ સાડા ચાર ટકાના વ્યાજ સાથે વધુમાં વધુ દસ હપ્તાએ ચુકવી શકાશે.

૧૨. આવી રીતે કોઇ પણ ગણોતિયો વધારેમાં વધારે ૧૬ એકર જરાયત અથવા ૮ એકર ક્યારી અથવા ૪ એકર કાયમી પીતની જમીન ખરીદી શકશે અને એ જમીન તેણે જાતેજ ખેડવી પડશે. જો ગણોતિયો "જાતે ખેડવામાં" ચુકશે, તો સરકાર વેચાણ રદ કરી જમીનનો કબજો સરકાર સ્વાધીન થશે, અને તે જમીન બીજાને વેચી દેશે. એની જે કીંમત ઉપજશે તે સરકાર દાખલ થશે.

૧૩. તા. ૧–૪–૫૭ પછી ત્રણ મહિના સુધીમાં ગણોતિયો જમીન ખરીદ કરવામાં ચુકે, તો કલેકટર તરત એનો કબજો ખાલી કરાવશે અને ઉપર દર્શાવેલ ૪૮ એકરની મર્યાદામાં તે જમીન તેના માલીકને સુપ્રત કરશે. પરંતુ જમીન-માલીક પાસે ૪૮ એકર કરતાં વધારે જમીન તેની જાત-ખેડ માટે કબજે હશે, તો કલેકટર વાજબી કીંમત નક્કી કરીને તે જમીન પ્રથમ "જમીન-વિહોણા"ને (વગરનાને) આપશે. જો એવા જમીન વગરના જમીન વેચાણ લેવા તઇયાર ન હોય, તો પછી જેની પાસે થોડી જમીન હશે, તેવાને તે જમીન આપશે. સદરહુ જમીન ૪½ ટકાના ચઢતા સાદા વ્યાજ સાથે પાંચ હપ્તે ભરી શકાય તેવી રીતે વેચાણ અપાશે.

૧૪. ગણોતિયાઓએ ખરીદેલી જમીન ખરીદીની તારીખ પછી પાંચ વર્ષ સુધી બીજાને નામે ચઢાવી શકાશે નહિ, અર્થાત્-સરદહુ જમીનનાં વેચાણ બક્ષિશ કે બદલો થઇ શકશે નહીં, તેમજ તે જમીન બીજાને ગણોતે પણ આપી શકાશે નહિ.

૧૫. સંરક્ષિત ગણોતિયા સિવાયના ગણોતિયાનું અવસાન થતાં તેનો વારસ આપોઆપ જ ગણોતિયો ગણાશે. "વારસ" એટલે તેનો ઔરસ પુત્ર, દત્તક પુત્ર, પુનર્લગ્ન ન કર્યું હોય તેવી તેની વિધવા અને એવા કોઇ નહિ હોય, તો સંયુકત રીતે રહેતો તેનો ભાઇ.

૧૬. કોઇપણ ગણોતિયાનું છાપરૂં કે ઘર ગણોતની જમીનમાંથી તોડાવી કે ખસેડાવી શકાશે નહિ.

૧૭. જે જમીન ગણોતિયાના કબજામાં હોય, તે જમીન જો જમીન-માલીક વેચવી હોય, તો તેની વાજબી કીંમત નકકી કરવા માટે પ્રથમ મામલતદારને અરજી કરવી પડશે. વેચાણ કીંમત નકકી થયા પછી જેના કબજામાં જમીન હોય તેને, પછી પડોશના ખેડુતને, સહકારી-ખેતી-મંડળીને અને બીજા ખેડુતોને "તેઓ આમ વેચાણ લેવા ખુશી છે કે કેમ," એવી નોટીસ જમીન માલીકે આપવી પડશે અને એ નોટીસની એક મહિનાની મુદત આપવી જોઇશે. જો જમીન વેચાણ લેવા ઘણા માણસો તઇયાર થાય, તો જમીન

કોને વેચાણ આપવી, તે મામલતદાર નક્કી કરશે.

૧૮. જો જમીન માલીક બીન-ખેડુત હોય, અને તેનો ગણોતિયો રાજીખુશીથી જમીન આપી દેય, તો પણ તે જમીન બીન-ખેડુત જમીન માલીકને મળશે નહિ, પરંતુ કલેકટર સદરહુ જમીનની વાજબી કીંમત ઠરાવી બીજા ખેડુતને વેચાણ કરી આપશે.

૧૯. જો જમીન-માલીક અને ગણોતિયા વચ્ચે ખાનગી રીતે વેચાણ કીંમત નક્કી થઇ હોય, તો તે કીંમતે ગણોતિયાને જમીન વેચાણ આપવા માટે જમીન-માલીકે પ્રથમ પહેલી મામલતદારની પરવાનગી મેળવવી જોઇશે. ત્યાર પછી જ તે જમીન ગણોતિયાને નામે ચઢાવી શકાશે. જો તે મુજબ પરવાનગી નહિ મળી હોય, તો તે જમીનનું વેચાણ રદ બાતલ ગણાશે, પણ પરવાનગી લીધા પછી પણ તે જમીનનું વિલનામું, વેચાણ, બક્ષિસ, અદલો બદલો, કલેકટરની પરવાનગી-મંજુરી વિના થઇ શકશે નહિ, તેમજ તે જમીન બીજાને ગણોતે કે ગીરોમાં લખી આપી શકાશે નહિ. છતાં કોઇ વિરૂદ્ધ વર્તશે, તો, તે રદ-બાતલ ગણાશે.

૨૦. સરકાર, સ્થાનિક સત્તા, સહકારી મંડળી, શિક્ષણ સંસ્થા, ઇસ્પિતાલ, સખાવતના કાયદા હેઠળ રજીસ્ટર્ડ થયેલાં દેવસ્થાન, કાયદેસર પ્રસ્થાપિત થયેલી યુનીવરસીટી પાસેથી પટે મેળવી હોય તેવી જમીનોને આ કાયદાની હકુમતથી બાકાત રાખવામાં આવેલ છે.

આ ખરડો વાંચનારા લાગતા વળગતા દરેક હીંદીને પોતપોતાના વિચારો, મુંબઇ સરકાર તથા કેન્દ્ર સરકાર સમક્ષ રજુ કરવામાં આવનાર આપણા નિવેદનમાં મદદરૂપ થાય, તે માટે તા. ૩૧-૮-૫૫ સુધીમાં નીચેના સિરનામે લખી મોકલવા ખાસ વિનંતી કરવામાં આવે છે.

શ્રી. મંત્રીજી, સુરત વિભાગ ખેડુત સમિતિ, 14, Diagonal Street, Johannesburg.

અસંયમ કરતાં સંયમમાં ઓછું સહન કરવું પડે છે

પ્રવક્તા: શ્રી. કેદારનાથજી

આપણાપર મુશ્કેલી આવે ત્યારે સાવધ થવું તે બરોબર નથી. આંખ મીચીને ચાલીએ અને પછી કુવામાં પડીએ તો તેમાંથી કેવી રીતે નીકળીએ! ઉચ્ચ આદર્શ એ પ્રમાણે સાધ્ય નહિ થાય. સંસારની આ સ્થિતિમાં સંયમ વિના, વિવેક, સાવધતા વિના જીવન પવિત્ર, વ્યવસ્થિત નહિ થાય, તેથી દરેક વિષયમાં સાવધાની સંયમના પાલનથી કેટલાં યે દુ:ખો ઓછાં થઇ જશે.

આજે સમાજમાં અસ્તેયવ્રતનું પાલન દેખાતું નથી. અસ્તેય એટલે શુદ્ધ વ્યવહાર. અચાર્ય-ચોરી કરીને પૈસાદાર થવું તેના કરતાં ગરીબ રહેવું-વધુ સારૂં છે. ગરીબાઇ તે દોષ નથી. ચોરી, અપ્રામાણિકતા તે દોષ છે, સંયમ એમ ને એમ નથી આવતો. પ્રયત્નથી સંયમી બની શકાય. જીવન શુદ્ધિ માટે સંયમની જરૂર છે. મનુષ્યનું શરીર કુદરતી રીતે વધે છે ખરૂં, પણ શરીરને બળવાન બનાવવું હોય તો વ્યાયામ કરવો પડે છે, બુદ્ધિને વધારવા માટે યોગ્ય અભ્યાસ કરવો પડે છે, તે પ્રમાણે આપણે આપણું લક્ષ્ય ધ્યાનમાં રાખીને પ્રયત્નશીલ રહીએ તો તે સાધ્ય થાય અને આપણાં બાળકો અને મિત્રોને તે સમજાવતાં રહીશું તો તેમનું પણ કલ્યાણ થશે. તે માટે સત્સંગની જરૂર છે, સત્સંગ વગર પ્રગતિ નહિ થાય. કોઇ મહાપુરૂષે કે ધર્મગ્રંથોમાં લખ્યું નથી કે રાત દિવસ ખાતા રહો અમર અનેક જાતની વાનગીઓ ખાઓ. ઉલટું તેમણે કહ્યું છે કે જે બળ, સ્ફુર્તી અને આરોગ્યપદ હોય તેવું અને તેટલું જ ખાઓ. જ્યારે આપણે ક્ષણિક સ્વાદ સુખની પાછળ કેટલા પડીએ છીએ? જમવામાં કોઇ વધારેમાં વધારે અર્ધો કલાક આપતું હશે તેટલા માટે તેની પાછળ પડીને આખી જીંદગી શા માટે ખરાબ કરવી? માટે તેમને સાદાઇ તથા સંયમથી રહેવા કહ્યું.

સાચો સુખી

દરેક સંતે કહ્યું છે કે સંયમ કરો. સંયમમાં સુખ છે; ભોગમાં નથી. ભોગીને સંતોષ નથી. સાદાઇ, સંયમ, પ્રામાણિકતા, સત્યતા, સંતોષ માટે આવશ્યક છે. આજે આપણે સાધુને બીચારો કહીએ છીએ. પણ સાધુ બીચારો કેવો? જે ત્યાગી છે, સંયમી છે, જેનામાં સાદાઇ છે તેને બીચારો કેવી રીતે કહી શકાય? તે તો આપણા કરતાં વધારે સુખી છે. બીચારો કોણ, જેને સુખ નથી. જે પંગુ છે, જે લાચાર છે, જેની જરૂરીયાત વધારે છે, જે ઐશ્વર્ય અને મોજની પાછળ પડેલા છે, જેને જરૂરીયાત વધારે હોય છે તેને તેને માટે વ્યવસ્થા વધારે કરવી પડે છે. ઘરમાં વધારે વ્યવસ્થા કોને માટે થાય છે? જે બીમાર છે તેને માટે કે જે નીરોગી છે તેને માટે? એટલે, જે અસંતુષ્ટ છે તે જ ગરીબ છે; બીચારો છે. સુખનો અંદાજ સંતોષ પરથી નીકળે છે. વિષયમાં સુખ નથી. નિદ્રાનું સુખ પલંગ પર મોટી ગાદીમાં પડી રહેવાથી નહિ મળે પણ નિદ્રામાં મળશે. ખરેખરી નિદ્રા આવે છે ત્યારે એમ નથી હોતું કે પલંગ હોય તોજ નિદ્રા આવશે. તે તો કહેશે કે ઝાડ નીચે પણ આવશે. તેમ જેનામાં પ્રસન્નતા છે, સાદાઇ છે, સત્યતા છે, તે જ સુખી છે. જે સુખમાં કોઇનો ભય નથી, પશ્ચાત્તાપનો ડર નથી, ચીંતા નથી તે સાચું સુખ છે. બાકી સુખનો આભાસ છે.

ઐશ્વર્ય

જે સત્યતાથી, પ્રામાણિકતાથી રહે છે તેને જ્યારે સંકટ આવે ત્યારે તેનું સામર્થ્ય ચાલી જતું નથી, ઉલટું તે વખતે સામર્થ્ય વધે છે. દયાનંદ સરસ્વતી, જીસસ ક્રાઇસ્ટ, ગુરૂ તેજ બહાદુર વગેરેએ ધર્મ ખાતર પ્રાણ આપ્યા. જે કાયર છે તે જ પ્રાણથી ડરે છે. સંકટ આવે ત્યારે ધર્મનિષ્ઠા કેટલી છે તેનું માપ નીકળે છે. જીવનનો આદર્શ ઉચ્ચ હશે તો પ્રસંગથી ડરીશું નહિ. મનુષ્યની પરિક્ષા કઠિન પ્રસંગે થાય છે. તે વખતે તેની નિષ્ઠા કયી વસ્તુ પર છે તે માલુમ પડે છે. સાધુ પુરૂષનું ઐશ્વર્ય, માનવતા જોવા માટે આપણામાં તે દ્રષ્ટિ હોવી જોઇએ. ધનિકનું ઐશ્વર્ય આંખથી જોઇ શકાય છે પણ જેને આંખ નથી તે નહિ જોઇ શકે. તે જ પ્રમાણે જેનામાં માનવતાની દ્રષ્ટિ નથી આવી તે મહાપુરૂષનું ઐશ્વર્ય નહિ જોઇ શકે. તેમનું જીવન સમજવા માટે તેમના પર નિષ્ઠા જોઇએ, ત્યાગ, બલિદાન, અપરિગ્રહ, સાદાઇ વગેરેનું મહત્વ સમજવું જોઇએ. તે ગુણોને વિવેક, સંયમ, સાવધતાથી વધારવા જોઇએ. જેમ જેમ પાત્રતા વધશે તેમ તેમ સંતોષ વધશે. નિર્ભીતતા આવશે. જેમ જેમ વિશ્વાસ આવશે તેમ તેમ શકિત વધશે.

કુટુમ્બવૃદ્ધિ

જે તરવાનું જાણતો નથી તેને પહેલાં પાણીનો ડર લાગે છે. તરવાનું શીખી લીધા પછી તેમાંથી ઉલટો આનંદ મેળવે તે જ પ્રમાણે કુટુંબ સંસારને સુખી કરવા માટે સંયમથી ચાલવું જોઇએ. તો જ આપણે સુખી થઇશું અને બીજાને સુખી કરી શકીશું. આપણે કુટુંબ સંસારનો જેટલો ભાર ઉઠાવી શકવાને શકિતમાન હોઇએ તેટલું જ કુટુંબ યોગ્ય છે. ભાર ઉપાડવાની શકિત ન હોય તો સંયમથી રહેવું જોઇએ. સંયમનો પ્રયત્ન ન કરવાને લીધે તેનો ડર લાગે છે. પણ જેમ જેમ પ્રયત્નમાં સફળતા મળશે તેમ તેમ આત્મવિશ્વાસ વધશે. ને સંયમનો મહાવરો પડયા પછી તેમાં કઠિનતા નથી લાગતી. અસંયમમાં જેટલું સહન કરવું પડે છે તેના કરતાં સંયમમાં ઓછું સહન કરવું પડે છે. તેથી આપણે આપણી શકિત અનુસાર કુટુમ્બ સંસાર વધારવો જોઇએ.

સોક્રેટીસની સફર

હીંદના ગ્રામ્ય જીવન વિશે લેખક સવાલ જવાબ રૂપે આ પુસ્તકમાં સોક્રેટીસના વીચારો દર્શાવ્યા છે.

કીમત શી. ૩-૬.

'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

જોઇએ છે

હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઇડીંગે પહોંચતાં કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE BULLBRAND FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

કસ્તુરબા ગાંધી સ્મારક સ્કુલ (ફીનીક્સ)

પોર્ટ એલીઝાબેથમાં થએલો ફાળો

	પા.	શી.	પે.
મેસર્સ ગોકળદાસ બ્રધર્સ	૧૦૦	૦	૦
,, મકન ભાણા એન્ડ સન્સ	૫૦	૦	૦
,, ડેલ્સો ટી. એફ. દુલ્લભ	૩૫	૦	૦
,, ભદ્રેશ્વર કેશ બઝાર	૩૦	૦	૦
,, *V. Vallayden*	૨૫	૦	૦
શ્રી મગનલાલ અમથાભાઈ	૧૫	૧૫	૦
મેસર્સ રણછોડ એન્ડ કો.	૧૫	૧૫	૦
,, ભાણાઝ આઉટફીટર્સ	૧૫	૧૫	૦
શ્રી પ્રેમાભાઈ રામજી	૧૦	૧૦	૦
,, રણછોડભાઈ કાળીદાસ	૧૦	૧૦	૦
મે. એન. એફ. બાંસદા એન્ડ સન્સ	૧૦	૧૦	૦
,, રધા એન્ડ સન્સ	૧૦	૧૦	૦
,, આર. જી. વર્મા એન્ડ સન્સ	૧૦	૧૦	૦
,, પરશોતમ બ્રધર્સ	૭	૭	૦
,, કાફ્ટ ક્લીનર્સ	૭	૭	૦
,, ઇરમાઇલ આઉટફીટર્સ	૫	૫	૦
શ્રી સી. એમ. તલાટી	૫	૫	૦
,, એમ. એમ. બખસારા	૫	૫	૦
મે. ડાભાઝ શુ સ્ટોર	૫	૫	૦
શ્રી રમણલાલ દુલ્લભ ફકીર	૫	૫	૦
મે. ભગતજી બ્રધર્સ	૫	૫	૦
શ્રી એ. એચ. ઇસપ	૫	૫	૦
મે. ઓશન સ્ટીમ લૉન્ડ્રી	૫	૫	૦
Mr. P. R. Vandayar	૫	૫	૦
Mrs. M. S. Chetty	૫	૫	૦
Mr. C. S. Pillay	૫	૫	૦
Dr. S. V. Appavoo	૫	૫	૦
Mr. Muthayan	૩	૩	૦
શ્રી બી. જે. ગોવીંદજી	૩	૩	૦
મે. સી. મીઠા એન્ડ સન્સ	૩	૩	૦
Mr. V. P. Thomas	૨	૨	૦
Messrs. G. Bhikka & Sons	૨	૨	૦
શ્રી એન. પી. ઉમલી	૨	૨	૦
શ્રીમતી મંછાબેન સી. મીઠા	૨	૨	૦
શ્રી બી. કે રધા	૨	૨	૦
,, એલ. દુલ્લભ ફકીર	૨	૨	૦
,, ડી. વાલા	૨	૨	૦
શ્રીમતી બેનીબેન બી. નીછા	૨	૨	૦
Mr. V. M. Ramsamy	૨	૨	૦
,, *N. M. Ramsamy*	૨	૨	૦
,, *V. P. Aroonstan*	૨	૨	૦
,, *D. G. Naidoo*	૨	૨	૦
,, *M. Naidoo*	૨	૨	૦
શ્રી એચ. દાના	૧	૧	૦
,, એન. કસન	૧	૧	૦
,, ખંડુ ડાયા	૧	૧	૦
,, લલ્લુભાઈ નાગર	૧	૧	૦
શ્રીમતી સવીતાબેન બાંસદા	૧	૧	૦
શ્રી એ. નવીન	૧	૧	૦
,, પી. ભગવાન	૧	૧૦	૦
,, રતનજી લાલા	૧	૧૦	૦
મે. બી. આર. ખાંણીઆ એન્ડ સન્સ	૧	૧	૦
શ્રી જી. એફ. નવસારી	૧	૧	૦
,, એન. એમ. વાઘમરીવા	૧	૧	૦
શ્રીમતી આર બખુ	૧	૧	૦
	૪૪૫	૧૮	૦

	પા.	શી.	પે.
	૪૪૯	૧૮	૦
શ્રી ડાહ્યાભાઈ નાગર	૧	૧	૦
,, ઇચ્છારામ રણછોડ	૧	૧	૦
,, બી. દુલ્લભ ફકીર	૧	૧	૦
,, આર. મરચન્ટ	૧	૧	૦
શ્રી જે. એફ. બાંસદા	૧	૧	૦
,, એચ. એન. મહીડા	૧	૧	૦
,, અમૃત ડી. ફકીર	૧	૧	૦
શ્રીમતી કે. બી. નીછા	૧	૧	૦
,, એ. આર. વર્મા	૧	૧	૦
,, આઇ. પી. વર્મા	૧	૧	૦
Mr. C. R. Pillay		૧૦	૬
શ્રી મગનલાલ એલ. ગજ્જર	૩	૩	૦
,, એમ. કાસીમ		૧૦	૬
શ્રીમતી ડી. ડી. ડાહ્યા		૧૦	૬
Mr. R. G. Naidoo		૧૦	૬
Mrs. M. Chetty		૧૦	૦
યુટનહેગ			
શ્રી ડાહ્યાભાઈ આર. ચોહાણ	૧૦	૧૦	૦
,, પ્રાગ બ્રધર્સ	૭	૧૦	૦
સ્વર્ગસ્થ સુખાભાઇ કુંવરજીના પુણ્યાર્થે (તેમના પુત્રો તરફથી)	૬	૬	૦
મે. ડી. કે. ગજ્જર બ્રધર્સ	૫	૫	૦
મે. કરસન બ્રધર્સ	૪	૪	૦
શ્રી હરીભાઇ કે. ડાહ્યા	૨	૫	૦
મે. પરશોતમ ભગવાન એન્ડ સન્સ	૨	૨	૦
,, છગનલાલ એન્ડ ભોગીલાલ કે. ગજ્જર	૨	૨	૦
શ્રીમતી એમ. સી. વનમાળી	૨	૨	૦
શ્રી સી. રણછોડ		૧૦	૬
,, એમ. પરભુ		૧૦	૬
Mr. P. A. Tennepan	૧	૦	૦
કુળ સરવાળો	૫૦૬	૬	૦

ચુનીલાલસએ

હમણાજ માલ ખુલ્લો મુકયો છે!

ન્યુ ધરા છાપેલી નીનન સાડીઓ ૬ વાર શી. ૪૯–૬
જરીની કીનારવાળી જ્યોરજેટ ૪૫" વારની શી. ૧૫–૦

પાટલી પાલવ અને આખી ભાત વાળી
રેશમી છાપેલી સાડી પા. ૭–૧૦–૦ થી ઉપર
બેવડી કીનારની સાડી ક્રેપ ૪૨" વારની શી. ૭/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઉ સાડીઓ છેલ્લી ઢબના રંગો અને છાપો વાળી
પાંચ વાર શી ૨૭–૬ થી ઉપર
૭ વાર શી. ૩૯–૬ થી ઉપર

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

જોઇએ તો સામ્પલ મોકલવામાં આવશે છે.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ
(પ્રો.) લીમીટેડ
૬૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૪ પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨

ભારતનો પત્ર

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

મુંબઇ, તા. ૭-૮-૫૫.

ગુજરાત સૌરાષ્ટ્રમાં આ વરસે દુષ્કાળ પડવાનો ભય ઉભો થયો છે. એક તરફથી ઉત્તર પ્રદેશ, બિહાર, બંગાળ, અને આસામમાં જ્યારે સતત ભારે વરસાદથી ભારે પુરો આવ્યા છે. ત્યારે સૌરાષ્ટ્ર-ગુજરાતમાં ખેડુતો ચાતકની જેમ રાહ જુએ છે છતાં હજી વરસાદ ના ચિહ્નો નથી. શરૂઆતમાં અને વચ્ચે થોડા થોડા છાંટા પડી ગયા. પરંતુ તે વાવેતર માટે પુરતાં નથી. હજી વાદળાં ઘેરાય છે, ગર્જે છે અને વરસવાની આશા આપી જાય છે, પણ વરસતા નથી. ઘાસચારાની પણ ભારે અછત ઉભી થઇ છે. લોકો ઢોરને હવે ઝાડનાં પાન ખવડાવવા માંડયા છે. ઘાસના અને અનાજના ભાવો પણ ઝડપભેર વધવા માંડયા છે. હવે જો થોડાક દિવસોમાં પુરતો વરસાદ નહિ થાય તો ખેડુતોની સ્થિતિ કફોડી બનશે. અનાજ તો મળી રહેશે, પરંતુ પુરતા પ્રમાણમાં ઘાસ મેળવવાનો પ્રશ્ન મુંઝવશે.

ઉત્તર ગુજરાતમાં વરસાદ ખેંચાતાં ખરીફ પાક તો લગભગ નિષ્ફળ ગયો છે. અને એક પખવાડિયામાં જો વરસાદ ન થાય તો રવિ પાક પર પણ ગંભીર અસર થાય, એવા સમાચાર મળે છે. ઉ. ગુજરાતમાં મોટે ભાગે બાજરી, ડાંગર, સીંગ અને કઠોળનું વાવેતર થઇ શકયું નથી. જ્યાં શરૂઆતનાં થોડા વરસાદમાં વાવેતર કરવામાં આવ્યું હતું, ત્યાં એક મહિના સુધીમાં બીજો વરસાદ ન થતાં મોલાત સુકાઇ ગઇ છે. છેલ્લા આજે મળેલા સમાચાર મુજબ સૌરાષ્ટ્ર-ગુજરાતમાં સર્વત્ર સારા પ્રમાણમાં વરસાદ પડી ગયો છે અને વધુ પડવાની આશા છે.

* * *

સૌરાષ્ટ્રની રૂ. ૮૦ કરોડના ખર્ચવાળી બીજી પંચ વર્ષી યોજના અંગે આયોજન પંચ અને કેન્દ્ર સરકાર સાથે ચર્ચા કરવા માટે સૌરાષ્ટ્રના નાણા પ્રધાન શ્રી મનુભાઇ શાહ અને વીસેક અધિકારીઓ દિલ્હી ગયા હતા. આ વિકાસ યોજના પાછળના ખર્ચમાં થોડો-ઘણો કાપ મુકાય તેવો સંભવ છે.

* * *

ભારતની લોકસભાની બેઠકની શરૂઆત ગોવા અંગે શ્રી નેહરૂના નિવેદનથી થઇ હતી. શ્રી નેહરૂના નિવેદનમાં કાંઇ ખાસ નવી જાહેરાતની આશા રખાતી ન હતી કારણ કે એ પહેલાં કોંગ્રેસ કારોબારીએ એક ઠરાવ પસાર કરીને કોંગ્રેસની તથા સરકારની ગોવા અંગેની નીતીની જાહેરાત કરી હતી. લોકો તરફથી ફીરંગીઓ સામે પોલીસ પગલાં લેવાની થઇ રહેલી જોરદાર માગણીને સંતોષવા માટે આ નિવેદન ની સાથે સાથે બે જાહેરાતો થઇ હતી. એક તો ભારત સરકારે દિલ્હી માંનું ફીરંગી એલચી ખાતું બંધ કરવા ની જાહેરાત કરી હતી. ભારતે પોતાનું લીસ્બન ખાતેનું એલચી ખાતું તો બે વર્ષ પહેલાંજ બંધ કરી દીધું છે. આનો અર્થ એવો નથી થતો કે, ભારતે પોર્ટુગીઝો સાથેનો રાજદ્વારી સંબંધ સંપુર્ણપણે તોડી નાંખ્યો છે, કેમકે મુંબઇ ખાતેની ફીરંગીઓની કોન્સ્યુલેટ ચાલુ રહે છે. બીજી જાહેરાત ગોવા જતી ટ્રેનો રદ કરવાની થઇ હતી. ગોવાની અંદર રેલવે વ્યવહાર ભારત સરકાર દ્વારા ચાલે છે. પરંતુ છેલ્લા થોડાક સમય પહેલાં ફીરંગીઓએ આ રેલવેના પાટા નીચે સુરંગો ગોઠવી હતી. ભારત સરકારે આ આડખીલી દુર કરવા અને સલામતિની ખાતરી આપવાની લિસ્બન પાસે માગણી કરી હતી પરંતુ તે ન સંતોષાતાં ભારતે રેલવે વ્યવહાર બંધ કર્યો હતો. આને પરિણામે ગોવા માટે ના પાર્સલો વગેરેના બેલગામ ખાતે ભંજ ખડકાયો છે.

કોંગ્રેસ કારોબારીના ઠરાવથી લોકો સાવ નિરાશ થયા હતા, કેમકે તેમાં ગોવા અંગે કાંઇ નવું માર્ગદર્શન નહોતું. ઉલટાનું તેમાં સામુહિક સત્યાગ્રહનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો. એક લાંબા ઠરાવમાં સમિતિએ ગોવા ના પ્રશ્નના શાન્તિમય સમાધાન માટે આગ્રહ કર્યો હતો. અને સામુહિક સત્યાગ્રહનો વિરોધ કર્યો હતો, કેમકે તેથી શાંતિમય લડતનું સ્વરૂપ બદલાઇ જવાનો ભય રહે છે. સમિતિએ એવી આશા વ્યકત કરી હતી કે, ફીરંગીઓએ લીધેલું વલણ બરાબર નથી એવું તેને ભાન થશે અને આ પ્રશ્નનો શકય તેટલો વહેલો ઉકેલ આવશે. જેથી બંને વચ્ચેની લાગણી વધુ તંગ ન બને અને ભારત તથા પોર્ટુગલ વચ્ચેના સંબંધો બગડે નહિ.

લોકસભામાં શ્રી નેહરૂ પણ આજ પ્રકારનું બોલ્યા. વિશ્વના વાતાવરણમાં સુધારો થયો છે. અને માનવજાતે સાચી દિશામાં પગરણ માંડયાં છે, ત્યારે ગોવામાં બળનો ઉપયોગ કરવાને "કમનસીબ અને અત્યંત ગેરડહાપણ ભર્યું" ગણાવીને શ્રી નેહરૂએ બળનો ઉપયોગ કરવાને ત્યાજ્ય ગણાવ્યું હતું તેમણે કહ્યું હતું કે, નાનું સરખું અને મર્યાદિત યુદ્ધ પણ ખોટાં પગલાં સમાન હશે. વિરોધ પક્ષના સભ્યોએ સામુહિક સત્યાગ્રહ કરવાની પરવાનગી આપવાની વિનતીને પણ તેમણે નકારી કાઢી હતી અને કહ્યું હતું કે, સામુહિક સત્યાગ્રહથી મોટા પાયા પર હીંસા થશે.

આર્થીક પગલાં લેવાની માગણી વિષે બોલતાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે, વેપાર અને બીજી બાબતોમાં પગલાં લેવાના માર્ગે સરકારે જે કાંઇ પગલાં લીધાં છે તે અસરકારક નિવડયા છે અને ધીમે ધીમે તે વધુ અસરકારક બનશે

શ્રી નેહરૂએ નિવેદન કર્યું ત્યારે લોકસભાની બહાર હજારો લોકોએ દેખાવો કર્યા હતા અને ગોવા સામે પોલીસ પગલાં લેવાની માગણી કરી હતી આઝાદી પછી આટલા વિશાળ પાયા પર કોઇ દિવસ દેખાવો યોજાયા નથી. આ દેખાવોમાં તમામ પક્ષોના સભ્યોએ ભાગ લીધો હતો.

શ્રી નેહરૂના આ નિવેદનનો પોર્ટુગીઝ સરકારે તરત જવાબ આપ્યો હતો. લીસ્બનથી કરેલા નિવેદનમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે, ગોવાના પ્રશ્નનો ઉકેલ શાંતીમય ઉપાયો દ્વારા કદાપિ નહિ આવે. ભારત સંગ તેની જબ્બર તાકાતથી પોર્ટુગીઝ હીંદનો પ્રદેશ છીનવી લઇ શકે છે એ હકીકત પોર્ટુગલનો એકેએક માણસ સમજે છે." એવો એકરાર કરીને પોર્ટુગીઝ સરકારે જાહેર કર્યું હતું કે, આમ છતાં પણ ગોવામાં હાલની સ્થિતિ ચાલુ રાખવાને છેવટ સુધી લડશે. મંભવતઃ તે, ભારત સરકાર શાંતિમય ઉપાયોજ અજમાવવાની આપેલી ખાતરીને ધ્યાનમાં લઇને આવાં બણગાં મારવાને પ્રેરાઇ હશે.

પોર્ટુગીઝોનું આ નિવેદન જોતાં કોંગ્રેસ કારોબારી અને ભારત સરકારનું વલણ અવાસ્તવિક લાગે છે. પોર્ટુગીઝો સમજશે એવી તેમની આશા વ્યર્થ લાગે છે. ભારત સરકાર બળ વાપરવા માગતી નથી અને સામુહિક સત્યાગ્રહ પણ કરવા દેવા નથી માગતી. વધુમાં આર્થીક પગલાં લેતાં પણ તે અચકાય છે કેમકે એથી ગોવાની આમ જનતાની મુશ્કેલી વધી જાય તેમ છે.' નાના પાયા પરનો સત્યાગ્રહ કાંઇ પોર્ટુગીઝો પર અસર કરે તેમ નથી. બ્રીટન અને ફ્રાંસ લોકશાહી દેશો હતા. ત્યાંની સરકારને ત્યાંની પ્રજાને જવાબ આપવો પડતો હતો. એ બંને દેશોને પોતાની ઇજ્જત જેવું કાંઇક હતું. જ્યારે પોર્ટુગલમાં તો ફાસીસ્ટ સરમુખત્યારશાહી છે. ખુદ પોર્ટુગલની પ્રજાને સ્વશાસન નથી. પોર્ટુગીઝ પ્રજા પણ બીજા યુરોપીય દેશો ની સરખામણીમાં પછાત છે. ત્યારે તેમની સામે શાંતિમય ઉપાયો કેવી રીતે સફળ થશે એ જનતાને સમજાતું નથી. જનતાને નિઝામ હૈદ્રાબાદ અને ગોવાના પ્રશ્ન વચ્ચે કાંઇ તફાવત લાગતો નથી. ભારતને સંપુર્ણ સ્વતંત્રતા માટે તેને મુકત કરવાની જરૂર છે. હૈદ્રાબાદના સંબંધમાં જો પોલીસ-પગલાં લઇ શકાયાં તો ગોવાના સંબંધમાં કેમ નહિ ?

ભારતના આઝાદી દિને તા. ૧૫મી ઓગસ્ટે થનારા સામુહિક સત્યાગ્રહને પહોંચી વળવા માટે પોર્ટુગીઝોએ પોતાના સૈન્યની સરહદ પર જમાવટ કરી છે. તા. ૩જી ઓગસ્ટે ગયેલી સત્યાગ્રહીઓની ટુકડી સરહદમાં દાખલ થતાની સાથે જ પોર્ટુગીઝ પોલીસે તેમના પર ગોળીબાર કર્યો હતો. તેના પરિણામે બે સત્યાગ્રહીઓ માર્યા ગયા હતા અને બીજા ત્રણ ઘવાયા હતા. તા. ૧૫મી ઓગસ્ટે આવનારા સત્યાગ્રહીઓને ગભરાવવા માટે પોર્ટુગીઝોએ આ ગોળીબાર કર્યો હોવાનું મનાય છે. પરંતુ એથી સત્યાગ્રહીઓ જરા પણ ગભરાયા હોય એમ લાગતું નથી. સરકારે સામુહિક સત્યાગ્રહ પર મુકેલા અંકુશ અને પોર્ટુગીઝોના અમાનુષી જુલમો છતાં પણ ગોવા વિમોચન સમિતિએ તા. ૧૫મી ઓગસ્ટે સામુહિક સત્યાગ્રહ માટે તઇયારી કરી રહી છે. કોંગ્રેસે સામુહિક સત્યાગ્રહનો વિરોધ કર્યા છતાં, કોંગ્રેસીઓને વ્યક્તિગત રીતે સત્યાગ્રહમાં જોડવાની છુટ આપી છે. સત્યાગ્રહમાં લોકસભાના છ સભ્યો અને ધારાસભાના કેટલાક સભ્યો પણ જોડાય એવો સંભવ છે.

* * *

આ વરસે વરૂણ ભારત પર કોપ્યા હોય તેમ લાગે છે. આસામ, બિહાર અને ઉત્તર પ્રદેશમાં ભારે વરસાદથી નદીઓમાં મોટાં પુર આવ્યાં છે અને આસપાસના હજારો ગામો પર પાણી ફરી વળ્યાં છે. આ ત્રણેય રાજ્યોના આશરે પચાસ લાખ માણસો પર આ પુરની અસર થઇ છે. બિહારમાં ૧૫૦૦ ચોરસ માઇલનો વિસ્તાર જાણે કે વિશાળ સરોવરમાં ફેરવાઇ ગયો છે. પુરથી આશરે રૂ. વીસ કરોડનું નુકસાન થયાનો અંદાજ છે. શ્રમદાનથી કોસી નદી પર બાંધવામાં આવેલી રક્ષક દિવાલ પુરનાં પાણી સામે બરાબર ટકી રહી છે અને એટલા દિવાલવાળા વિસ્તારો પુરની આફતથી બચી ગયા છે.

આમ પુર્વ ભારત જ્યારે પુરની આફતમાં સપડાયું છે, ત્યારે પશ્ચિમ ભારતમાં વરસાદના અભાવે ખેડુતો મુંઝાઇ ગયા છે. ઓરીસ્સામાં ઉપરા ઉપરી આ ત્રીજે વર્ષે પણ વરસાદની અછત છે. પરંતુ જાણે છેલ્લી ઘડીએ ઇશ્વરે ખેડુતોની પ્રાર્થના સાંભળી હોય તેમ સૌરાષ્ટ્ર અને ગુજરાતમાં સારો વરસાદ થયો છે, જેથી ડાંગર સિવાયનો બધો પાક સારો ઉતરશે. રાજસ્થાન ઓરીસ્સા અને મહારાષ્ટ્રના કેટલાક ભાગોમાં હજી વરસાદ થયો નથી અને ત્યાં દુષ્કાળ જાહેર કરવાની માગણી થઇ રહી છે.

* * *

ભારતના ત્રણ કોમવાદી પક્ષો હીંદ મહાસભા જનસંઘ અને રામરાજ્ય

પરિષદનું જોડાણુ કરીને એકજ પક્ષ રચવા માટેની વાટાઘાટો પુરી થવા આવી છે. ત્રણેય પક્ષના નેતાઓ નીતિની બાબતમાં એકમત થઈ શકયા છે. હવે આ નવા પક્ષનું નામજ નક્કી કરવાનું બાકી રહે છે. આ નવો પક્ષ અન્ય કોમો માટે પણ ખુલ્લો મુકવામાં આવે તેની સામે હવે હીંદુ મહાસભાને વાંધો નથી. જન સંઘના નેતા ડૉ. શ્યામપ્રસાદ મુકરજીના અવસાન પછી ૧૯૫૩ માં હીંદુ મહાસભાના પ્રમુખ શ્રી એન. સી. ચેટરજીએ આવા જોડાણ માટે દરખાસ્ત રજુ કરી હતી. એ સમયે આ દરખાસ્ત વિષે થયેલી મંત્રણા નિષ્ફળ નિવડી હતી. એક માસ પહેલાં ફરી વાટાઘાટો શરૂ થઇ હતી અને તે હવે સફળતામાં પરિણમતી લાગે છે.

* * *

પંજાબમાં અકાલીઓએ ભાષાવાર રાજ્ય રચના અંગે સુત્રો ઉચ્ચારવા સામે સરકારે મુકેલા પ્રતિબંધનો ભંગ કરવાની લડત ઉપાડી હતી, તેને શમાવવા પંજાબ સરકારે આવા સુત્રો પોકારવા સામેનો મનાઇ હુકમ ઉઠાવી લેવાથી અકાલીઓની લડત બંધ થઇ ગઇ હતી. પરંતુ એથી કોંગ્રેસીઓ અને બીજાઓ મુખ્ય પ્રધાન શ્રી ભીમસેન સાચર સામે ખીજાઇ ગયા હતા અને તેમણે શ્રી સાચરને મુખ્ય પ્રધાન પદેથી દુર કરવાની માગણી કરી હતી. કેટલાક લોકોએ તો શ્રી સાચરના પ્રધાન મંડળને બરખાસ્ત કરીને ત્યાં રાષ્ટ્રપતિનું શાસન સ્થાપવાની માગણી કરી હતી. પંજાબ ધારા સભા કોંગ્રેસ પક્ષના ૪૧ સભ્યોએ શ્રી સાચર સામે અવિશ્વાસ વ્યક્ત કરવા માટે પક્ષની ખાસ બેઠક બોલાવવાની માગણી કરતું રેકવીઝીશન મોકલ્યું હતું. જો પક્ષની સભા મળે તો શ્રી સાચર સામે અવિશ્વાસની દરખાસ્ત પસાર થઇ જાય અને તેમને રાજીનામું આપવું પડે એવી સ્થિતિ હતી. પરંતુ એવી સ્થિતિ ટાળવા માટે શ્રી નેહરૂ અને કોંગ્રેસ પ્રમુખ શ્રી ઢેબરભાઈએ પંજાબના તમામ નેતાઓને દિલ્હી ખાતે બોલાવ્યા હતા. આખરે શ્રી નેહરૂની સમજાવટ અને શિસ્તનાં પગલાં લેવાની ચેતવણીના પરિણામે આ સભ્યોએ રેકવીઝીશન પાછું ખેંચી લીધું હતું. શ્રી સાચરે પણ પક્ષમાં એકતા સ્થાપવા માટે પોતે બનતું કરશે, એવી ખાતરી આપી હતી.

* * *

પાકીસ્તાની રૂપિયાનો ભાવ ઘટાડીને ભારતના રૂપિયા જેટલોજ કરવાના પાકીસ્તાન સરકારે લીધેલા નિર્ણયને ભારતના રાજદ્વારી અને વેપારી મંડળોએ વધાવી લીધો છે. પાકીસ્તાને કોરિયાના યુદ્ધના અંત પછી તરતજ પોતાનાં રૂપિયાનો ભાવ ઘટાડી નાંખવો જોઇતો હતો કેમકે એ પછીથી તેને પોતાનાં શણુ અને રૂ વેચવામાં મુશ્કેલી પડતી હતી. પરંતુ પોતે આર્થીક રીતે મજબુત છે, એમ બતાવવા તથા ભારત સામેના રાજદ્વારી કારણોસર તેણે પોતાના રૂપિયાનું ઉંચું મુલ્ય જાળવી રાખ્યું. પરિણામે પાકીસ્તાનની આર્થીક સ્થિતિ ઉત્તરોત્તર બગડતી ચાલી અને છેવટે મુલ્ય ઘટાડવું પડયું. આમેય સત્તાવાર રીતે ૧૦૦ પાકીસ્તાની રૂપિયાનું મુલ્ય ૧૪૪ ભારતીય રૂપિયા જેટલું હતું. પરંતુ બીનસત્તાવાર રીતે ૧૦૦ પાકીસ્તાની રૂપિયાના માત્ર રૂ. ૮૫ ઉપજતા હતા. ભારત શણુ અને રૂ માટે પાકીસ્તાન પર આધાર રાખતું હતું. પરંતુ પાકીસ્તાને રાષ્ટ્રસમુહના અન્ય દેશો સાથે પોતાના રૂપિયાનો ભાવ ન ઘટાડતાં ભારતને પાકીસ્તાનનાં રૂ અને શણુ લેવા પોષાઇ શકે એમ નહતું. એટલે કેટલોક વખત શરૂઆતમાં ભારતને મુશ્કેલી પડી. પરંતુ તેનું સારૂં પરિણામ એ આવ્યું કે, ભારતે મહેનત કરીને શણુ અને રૂનું ઉત્પાદન વધારી દીધું અને હવે તેને પાકીસ્તાની શણુ કે રૂની જરૂર નથી. ભારત એનું સારામાં સારૂં ગ્રાહક હતું અને હજી પણ જો તે સારા સંબંધો રાખે તો ભારત ફરી તેનું રૂ અને શણુ સારા પ્રમાણુમાં ખરીદે એમ છે. હજી પણ પાકીસ્તાની રૂપિયાનો ભાવ વધુ પડતો છે. બીન-સત્તાવાર રીતે આજે ૬૫ હીંદી રૂપિયાના બદલામાં રૂ. ૧૦૦ પાકીસ્તાની રૂપિયા મળે છે. પાકીસ્તાનના ૧૯૪૯માં મુલ્ય ઘટાડવાને પરિણામે ભારત-પાકીસ્તાન વચ્ચે—ખાસ કરીને પુર્વ પાકીસ્તાન અને બંગાળ વચ્ચે મોટા પાયા પર દાણચોરી ચાલતી હતી. રૂપિયાના હુંડિયામણના કાળા બજાર ચાલતા હતા. હવે આ દાણચોરીનું પ્રમાણ ઘટશે અને એટલો પાકીસ્તાનને ફાયદો થશે. પાકીસ્તાની રૂ અને શણુ સામે હીંદીઓ વિદેશોમાં બરાબર હરીફાઇ કરી શકે એ માટે સરકારે શણુ અને રૂની નિકાસ પરનો વેરો દુર કર્યો છે.

ભારત પાકીસ્તાન વચ્ચે નવા વેપારી કરાર થયા છે. આ કરારો મર્યાદિત ચીજોની આપલે માટે થયા છે. પાકીસ્તાનનું રાજદ્વારી વાતાવરણ ફરી ડામાડોળ થઇ ગયું છે. જ. ગુલામ મહમદને સ્થાને કામચલાઉ ગવર્નર જનરલ તરીકે શ્રી ઇસ્કંદર મીરઝા આવ્યા છે. જ. ગુલામ મહમદ અત્યારે બોલી ચાલી કે લખી શકતા નથી. તેમની હાલત એવી ખરાબ છે કે, શ્રી મીરઝાની 'નિમણુક કાયમીજ ગણી શકાય. વડા પ્રધાન પદેથી જ. મહમદ અલીને ઉઠાવી મુકવામાં આવ્યા છે. તેમના સ્થાને વડા પ્રધાન તરીકે જ. સુહરાવર્દીને પ્રધાન મંડળ રચવાનું આમંત્રણ મળ્યું છે. પુર્વ પાકીસ્તાન માટે સ્વશાસનની માગણી કરતા સંયુક્ત મોરચાને લપડાક લગાવવા પુર્વ પાકીસ્તાનના લીગવાદીઓએ જ. મહમદ અલીને ઉડાવી મુક્યા છે અને જ. સુહરાવર્દીનો હાથા તરીકે ઉપયોગ કરવાનું વિચાર્યું હોય એમ લાગે છે. સરહદી ગાંધીનો સરહદ પ્રાંતની પ્રજાએ જેટલાં ઉમળકા ભેર સત્કાર કર્યો છે એ જોતાં તેમની લોકપ્રીયતા જરા પણ ઘટી નથી અને તેમની હાકલ પડતાં અથવા તો તેમની ધરપકડ થતાં પઠાણોમાં ઉશ્કેરણી થવાનો સંભવ છે. એટલે હજી પાકીસ્તાનનું રાજકારણ અસ્થિરજ ગણી શકાય. આવા સંજોગોમાં ભારત-પાકીસ્તાન વચ્ચેના પ્રશ્નોના ઉકેલ માટે હાલમાં ચર્ચા થાય તેવો કોઇ સંભવ નથી. કેમકે ત્યાં કયે દિવસે કયો નેતા ઉડી જશે અને કોણ સત્તાપર ચડી બેસશે એ નિશ્ચિત જણાતું નથી.

* * *

પ્રજા સમાજવાદી પક્ષની રાષ્ટ્રીય કારોબારી સામે બળવો જગાડનાર ડૉ. રામ મનોહર લોહિયાએ જાહેર કર્યું છે કે, તેઓ તા. ૩૧મી ડીસેમ્બર પહેલાં નવો સમાજવાદી પક્ષ રચશે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે, તેમને પક્ષમાંથી સસ્પેન્ડ કરવાની નોટિસનો કાગળ તેમણે વાંચ્યો પણ નથી અને તેઓ રાષ્ટ્રીય કારોબારીને જરાપણ ગણવાના નથી. સમાજવાદી પક્ષના સાધારણ સભ્યોના ૬૦ ટકા જેટલા સભ્યોનો તેમને ટેકો હોવાનો ડૉ. લોહિયાએ દાવો કર્યો હતો. પરંતુ તેમના આ દાવામાં ઝાઝું વજુદ લાગતું નથી. તેમણે જણાવ્યું હતું કે, નવો પક્ષ રચતાં પહેલાં પક્ષના ૧૨૦૦ જેટલા એકમોનો આ ઝગડા પર પુરતો વિચાર અને ચર્ચા કરી લેવાની હું તક આપવા ચાહું છું.

પ્રજા સમાજવાદી પક્ષને પડી ભાંગતો અટકાવવા માટે શ્રી જયપ્રકાશ નારાયણને પક્ષનું સુકાન સંભાળી લેવાની વિનતી કરવામાં આવી રહી છે. શ્રી જયપ્રકાશે પોતે ભૂદાનને પોતાનું જીવન સમર્પણ કર્યું હોવાથી તેઓ આ વિનતીને સ્વીકારશે કે કેમ એ શંકાસ્પદ છે. આજે શ્રી જયપ્રકાશ એકજ એવી વ્યક્તિ છે જે આ પક્ષને પડી ભાંગતો અટકાવી શકે તેમ છે એટલુંજ નહિ પણ તેને ઉંચો લાવી શકે તેમ છે.

* * *

માયસોર સરકારે શાળાઓ માટે ભુદાન મેળવવાની તથા વિદ્યાદાન માટે શિક્ષકોની મફત સેવાઓ મેળવવા માટે અજોડ ઝુંબેશ શરૂ કરી છે. માયસોરના મુખ્ય પ્રધાન અને બીજા નેતાઓ રાજ્ય ભરમાં પગ પાળો પ્રવાસ કરીને શાળાઓ માટે જમીનો ઉઘરાવી રહ્યા છે. આ કાર્ય માટે સરકારી અને બીન-સરકારી સાધનોને કામે લગાડી દેવામાં આવ્યા છે અને મળતા હેવાલો મુજબ સરકારને આ ઝુંબેશમાં સારાં પ્રમાણુમાં સફળતા મળી રહી છે. શાળાઓના શિક્ષણમાં ખેતિ અને શારીરિક મજુરીને પ્રથમ વારજ માયસોરમાં સ્થાન અપાઇ રહ્યું છે. પહેલી જ વખત શાળાની જમીનની ઉપજનો ઉપયોગ શિક્ષકોની આર્થિક સ્થિતિ સુધારવા માટે થશે. શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓની મહેનતથી જમીનમાંથી ખેતિની થનારી ઉપજ બંને વચ્ચે સમાન હિસ્સે વહેંચી અપાશે.

સરકારી યોજના પ્રમાણે એક સંસ્થાને એકથી ૨૫ એકર ખેતિની જમીન મળશે. પ્રાથમિક શાળાના પહેલાં પાંચ ધોરણોને એક એકર પાણીવાળી અને બેથી ત્રણ એકર સુકી જમીન મળશે. પ્રાથમિક શાળાના ઉપલા વર્ગોને બે એકર પાણીવાળી અને દસ એકર સુકી જમીન મળશે. હાઇસ્કુલોને પાંચ એકર પાણીવાળી અને વીસ એકર સુકી જમીન મળશે.

પ્રથમ તબક્કે આવી શાળાઓ માટેની જમીનનું મહેસુલ પાંચ વર્ષ સુધી માફ કરાશે મફત કેળવણી માટે અવેતન શિક્ષકો મેળવવા માટેની ઝુંબેશને પણ સારા પ્રમાણુમાં સફળતા મળી રહી છે.

અવસાન

૧૦૧ મે સ્ટ્રીટ, ડરબનના જુના અને જાણીતા વતની સોની હીરજી પરશોતમના પુત્ર શ્રી મગનલાલ હીરજીનું ગયા સોમવાર રાતે કીંગ એડવર્ડ હોસ્પીટલમાં હરનીયાનું ઓપરેશન થઇ રહ્યું હતું ત્યારે એકાએક હૃદય બંધ પડી જવાથી અવસાન થયું. સ્વર્ગસ્થ ૪૦ વર્ષની વયના હતા. મળતાવડા સ્વભાવના હતા અને ગુજરાતી હીંદુ કોમમાં સારૂં સ્થાન ધરાવતા હતા. સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ પોતાનાં વૃદ્ધ પિતા, જેમના એ એકના એકજ પુત્ર હતા, પાંચ પુત્રીઓ તથા પાંચ પુત્રોને તેમજ બહોળાં કુટુંબને શોક કરતાં મુકી ગયા છે. સ્વર્ગસ્થના સૌથી મોટા પુત્ર હાલ ઇંગ્લાંડમાં રોયલ એર ફોર્સમાં રહી દાક્તરી અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. બે પુત્રીઓ પરણેલી છે. સ્વર્ગસ્થની દહન ક્રીયા મંગળવારે બપોરે સ્ટેલાવુડનાં સ્મશાનમાં લોકોની મોટી હાજરી વચ્ચે થઇ હતી. સ્વર્ગસ્થના આત્માને ઇશ્વર ચિરશાંતી આપે અને દુઃખી થએલા કુટુમ્બીજનોને ધીરજ અને હિંમત આપે.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૨૨૩ મોસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફ્લોર, ફેરેરાસ્ટાઉન, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૧૫૪.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન જર્સી, વુલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોકસ ૧૫૪૯.

જ્ઞાન મેળવવા લાયક પુસ્તકો

ગીતા ધ્વની „ „	૧	૩
કેળવણી વિકાસ (કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
સ્ત્રી પુ. મર્યાદા „ „	૪	૬
સમુળી ક્રાંતી „ „	૪	૦
કેળવણી વડે ક્રાંતી	૭	૬
મારી જીવન કથા (નેહરૂ)	૧૫	૦
સરદાર વલ્લભભાઈ ભાગ ૧	૧૨	૦
સરદારનાં ભાષણો	૧૨	૦
એક ધર્મ યુદ્ધ (અમદાવાદનો મજુરોની લડતનો ઇતિહાસ)	૧	૩
આઝના તેર દિવસ	૧	૦

ગાંધી સાહિત્ય

પાયાની કેળવણી (ગાંધીજી)	૨	૦
અમારા બા (કસ્તુરબા ગાંધી)	૪	૦
ગાંધીજીનો સરકાર સાથે પત્રવ્યવહાર	૩	૦
બાપુની સેવામાં	૬	૦
કસ્તુરબા સ્મારક અંક—('ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન')	૧	૬
ગાંધી સ્મારક અંક	૨	૦
બાપુના—બા ને પત્રો (કસ્તુરબા પર લખાયલા પત્રો)	૨	૬
હાઇવેઈડ	૧	૬
નળાખ્યાન	૭	૬
મારી જીવન કથા (ભારતના રાષ્ટ્રપતી રાજેન્દ્રપ્રસાદ)	૧૫	૦

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag, Durban, Natal.

ધાર્મીક પુસ્તકો

વિનોબા ભાવે કૃત ઉપનીષદ ગીતાજી વિગેરે ધાર્મીક પુસ્તકોના શ્લોકોપર પ્રવચન.

ઇશાવાસ્ય વૃત્તિ (ઉપનીશદના શ્લોકો)	૧	૬
ગીતા પ્રવચન	૩	૦
સ્થિતપ્રજ્ઞદર્શન (ગીતાજીના બીજા અધ્યાયજ શ્લોકો)	૪	૦
મધુકર (લેખોનો સંગ્રહ)	૪	૬
જીવન દ્રષ્ટી („ „)	૩	૯

Obtainable:

INDIAN OPINION.
P/Bag, Durban, Natal.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

ડરબનનું ટકાઉ આદુ ૯ પેની રતલ, ૧૦૦ રતલથી વધુ લેનારને ૮ પેની (રોકડ ભાવ) મોટી કળીનું લસણ શી. ૧–૬ રતલ, પાપડ નં.૧, શી. ૧૦–૦ ૧૦૦. નં. ૨, શી. ૮–૦ ૧૦૦. પોરટેજ જુદું.

કપુરી અને ચેવલી પાન શી. ૫ રતલ; પોરટેજ જુદું. બારકીટ શી. ૧૦–૬ ડઝન; લાંબી અને સ્કવેર બારકીટ શી. ૧૧ ડઝન.

સુરણ, લીલી હળદ અને આંબા હળદની મોસમ ચાલુ છે.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘરે બેઠા અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેકસ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈનશ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેસ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાનાં કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાકટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ટ, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

નવલ કથાઓ

સારા સારા લેખકોનું સુંદર સાહીત્ય

કપાલ કુંડલા (બંકીમ ચંદ્ર)	૧	૬
નવલીકાઓ (મેઘાણી)	૬	૬
મળેલાંજીવ (પ્ર. પટેલ)	૭	૦
સોરઠી ગાથા ૪	૬	૬
મેઘ બીંદુ	૭	૦
ઉજળી વાટ	૮	૬
ઉન્નયન	૭	૦
કલાની સહચરી	૫	૦
કઉંચ વધ	૧૦	૬
અણુખુટ ધારા	૭	૬
શહીદોનો સંદેશ (આયરલેન્ડના શહીદ)	૪	૦
કરૂણા દેવી (સાને ગુરૂજી)	૨	૩
માનવતાના લિલામ લેખીકા હેરીયેટ બિચર અનુવાદક શશીન ઓઝા	૧૫	૦
સોનેરી છાયા	૧૦	૦
સ્વપ્ન સૃષ્ટી	૧૦	૦
છાયા પ્રકાશ	૧૩	૬

ર. મ. દેશાઇ કૃત

દિવ્યડી	૧૨	૦
માનવી ખંડીયેરો (એક રક્ત પિત્તીની આત્મ કથા)	૬	૦
લોક ભાગવત (નાનાભાઈ ભટ્ટ કૃત) શ્રીમદભાગવતની કથાઓ	૧૬	૦
દીવાદાંડીઓ (૧૮ મહાન નરનારીઓનો ટુંક પરીચય) યશોધર મહેતા	૬	૦
સંજીવતા હૈયાં (નવલભાઈ શાહ) જ્ઞાન સાથે આનંદ આપતી નવલ કથા	૭	૬
મુક્ત પંખી	૮	૦
યામા	૧૦	૦
રાધારાણી	૯	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ.

ગાંધી સાહીત્ય

દ. આ. નો ઈતીહાસ	૭	૬
મહાદેવ દેસાઇનું જીવન ચરીત્ર	૨	૩
મહાદેવ દેસાઈની ડાયરી ભા. ૧	૧૦	૦
,, ,, ,, ભા. ૨	૧૨	૦
,, ,, ,, ભા. ૩	૧૧	૬
,, ,, ,, ભા. ૪	૮	૦
,, ,, ,, ભા. ૫	૧૧	૦
બાપુની કારાવાસની કહાણી	૧૫	૦
હસ્ત લીખીત હીંદ સ્વરાજ્ય	૪	૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)	૭	૬
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ-કથા	૨	૬
બાપુની ઝાંખી (કાકા કાલેલકર)	૩	૦
રામ નામ (ગાંધીજી)	૨	૦
બાપુ મારી મા (મનુ ગાંધી)	૧	૬
બાપુની પ્રસાદી	૫	૦
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ (કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
નીતી નાશને માર્ગે (ગાંધીજી)	૨	૦
અનાસક્તી યોગ (ગાંધીજીએ ગીતાજીનો કરેલો અનુવાદ)	૧	૬
ધર્માત્મા ગોખલે (ગાંધીજી)	૧	૬
આશ્રમ ભજનાવલી	૧	૦
હીંદનો કોમી ત્રીકોણ (કોમવાદ વિષે લખેલું)	૧	૦
આરોગ્યની ચાવી	૧	૬
કીંગ કોંગ એક સાહસથી ભરપુર બાળ વાર્તા	૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું: આ ઓફીસ.

'Indian Opinion' P. Bag.,
Durban, Natal.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

ગીતા મંથન (કી. ધ. મશરૂવાલા કૃત)	૭	૬
ગો સેવા (ગાંધીજી)	૨	૦
માનવી ખંડિયેર (અનુ. કાકા કાલેલકર કી. ધ. મ.)	૬	૦
ગીતા બોધ (ગાંધીજી)	૧	૦
બા બાપુની શીળી છાયામાં (મનુ ગાંધી)	૪	૬
બાપુ (ઘ. બિરલા)	૨	૬
મધુકર (વિનોબા)	૫	૬
ત્યાગ મુર્તિ અને બીજા લેખો (ગાંધીજી)	૬	૦
ત્યારે કરીશું શું (ટોલ્સટોય)	૪	૯
વ્યાપક ધર્મ ભાવના (ગાંધીજી)	૬	૦
દારૂબંધી (કુમારપ્પા)	૧	૩
ઓતરાતી દીવાલો (કાલેલકર)	૧	૩
કન્યાને પત્રો ન. પરીખ (તારૂણ્યમાં પ્રવેશતી બાળાઓ માટે)	૨	૬
મરકુંજ (મ. ત્રીકમજી ક્ષયરોગી માટે)	૨	૦
ગ્રામ ભજન મંડળી સં. જુ. દવે (ભજનોનો સંગ્રહ)	૧	૬
ગાંધીજી (બાળકો માટે ચરીત્ર)	૧	૬
વિશ્વશાંતી કાવ્ય (ઉ. જોશી.)	૧	૦
જનોને (રા. અમૃતકોર)	૧	૦
હીંદી રાષ્ટ્રીય મ. સ.નું બંધારણ	૧	૦
ગીતા પદાર્થ કોષ (ગીતાજીમાં આવતાં શબ્દોનો અર્થ)	૧	૦
આત્મ રચના જુ. દવે.	૮	૦
દીલ્હી ડાયરી (ગાંધીજી)	૭	૬
આપણુ હીંદુસ્થાન	૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું

INDIAN OPINION.
PRIVATE BAG. DURBAN.

ગુજરાતી સ્કુલોને સુંદર તક

નિશાળના પુસ્તકો

નવયુગ વાચન માળા		
પુસ્તક બીજુ	૨	૦
પુસ્તક ચોથુ	૩	૦
નુતન લેખન તાલીમી વર્ગ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪. પ્રત્યેકની	૧	૦
ચાલો લખીએ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. પ્રત્યેકની	૧	૩
ભારતનો ઈતિહાસ ભાગ ૧	૨	૦
દેશ વિદેશ ભાગ ૧	૨	૯
ગુજરાતનું ગૌરવ	૧	૯
હીંદના ઈતિહાસની રૂપરેખા ભાગ ૧.	૨	૨
દેશ દીપકો	૨	૦
ભુગોળ પરીચય ભાગ ૩	૧	૧૦
,, ,, ભાગ ૪	૨	૩
પ્રાચીન સમયની રસકથાઓ	૧	૪
મોડલ સ્કુલ અંક ગણિત ભાગ ૧.	૨	૯
મારૂં ગણીત ભાગ ૧	૧	૩
,, ,, ભાગ ૩	૧	૬

આ પુસ્તકો ડઝન બંધી લેનારને ૧૫ ટકા કમીશન આપવામાં આવશે.

સી. ઓ. ડી. થી માલ મોકલવામાં નહીં આવે.

Obtainable from :

'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Durban.